PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЧЕРВЕНЬ — JUNE, 1967 ЧИСЛО 6

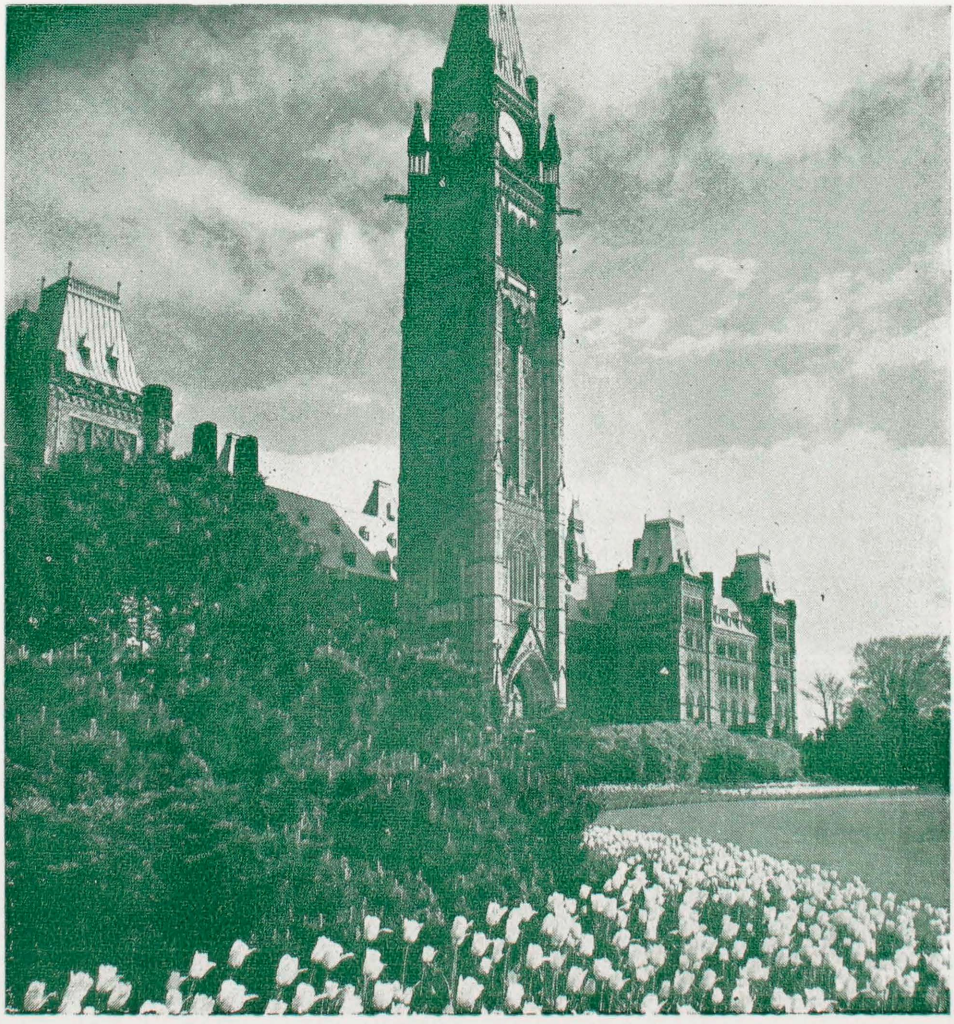

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII ЧЕРВЕНЬ, 1967
Ч. 6 Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
JUNE, 1967 VOL. VIII
Monthly Publication No. 6

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

ЦЕ ЧИСЛО ПРИСВЯЧУЄМО:

СТОРІЧЧЮ КАНАДІЙСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Башта Миру канадійського парляменту височить на кручі напроти долини ріки Оттави як символ впевнености Канади в своє майбутнє. Королева Вікторія вибрала 1857 р. Оттаву на столицю тогочасної Об'єднаної Провінції Канади. Це місто не завжди було таке гарне, як тепер. Спершу це був лише військовий будівельний табір, згодом — багатий центр лісорубної промисловости. До 1899 р. місто розвивалося безпляново. Щойно в тому році утворено Комісію Поліпшень Оттави (тепер вона зветься: Комісія Федерального Дистрикту), що мала на меті перетворити Оттаву в столицю, гідну великого народу.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Ол. Черненко — Кленовий листок ... 1
Ювілейний рік Канади ... 1
Ще слово про наш з'їзд — програма ... 2
Н. Л. К. — З альбому жінок у політичнім житті Канади ... 3
Н. Л. К. До питань рідномовного шкільництва ... 5
Лідія Лугова — Олена Кульчицька ... 6
Друга Краєва Конференція ... 7
Наталія Кібець — Під вітром не гнуться дуби ... 8
К. С. Караван Конфедерації ... 10
Ів. Іванишин — „Маніґрантка" ... 11
Зайнятість жінок у Канаді ... 14
Marie Bendas — Sir John A. Macdonald ... 15
Відділ для дітей ... 18
Лариса Письменна — Горицвіт ... 20
Іванна Дженіс — Перший обов'язок членки ... 22
Громадська і родинна хроніка ... 23
Річні звіти відділів ... 29
Українська вишивка ... 32
Домашнє господарство ... 33

НОВІ КНИЖКИ

CENTENNIAL COOK BOOK. — Так називається кухарська книжка — приписів українських страв і печива в англійській мові.

Книжку видало жіноче т-во ім. Олени Пчілки в Норт Бетлфорд. Це був власний проект відділу на Сторіччя Канади.

В книжку зібрані приписи багатьох українських господинь, випробовані і найбільш доступні та економічні. Є тут супи, салати, мясива, печені, печива та інше. При кінці книжки є таблиця часу варення або печення різних страв і печив. На початку книжки подано склад заряду т-ва на 1967 р. і комітети видання.

Книжка продається в ціні $1.75 з пересилкою. Замовлення висилати:

Mrs. S. W. Drul,
1322—102nd St.,
North Battleford, Sask.

Програма для садочка. — Опрацювала Стефанія Магус, центральна референтка Дитячих Садків Союзу Українок Канади .Видання СУК, Гамільтон, березень, 1967 р. Видання цикльостилеве.

В збірник включені інструкції для садівничок, напр. „Як організувати й проводити дитячі садки" та інші практичні вказівки. Опісля програма складається з віршів, дитячих сценок, з нот з одноголосних пісень та інше.

Софія Парфанович — Карусь і ми — автобіографія. Накладом автора. Чікаго, 1966. Мистецьке оформлення обкладинки Оксани Мошинської, ілюстрації Христі Головчак. Передмова Романа Завадовича. Стор. 324. Тверда полотняна обкладинка.

Степан Волинець — Передвісники і творці Листопадового Зриву, західно-українські, громадські і політичні діячі. Видавнича Спілка Тризуб Вінніпеґ, Канада 1967 р. Багато ілюстрована історичними фотографіями. Стор. 324.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЧЕРВЕНЬ, 1967 Ч. 6

В ювілейний рік Канади

Історичні дати в житті кожного народу мають особливе значення; вони пригадують йому про його певні світлі моменти, про боротьбу, змагання, про ідеали його провідників у минулому. Нарід, який не має своєї історії не може вважати себе культурним народом. І немає країни, яка би мала однакову історію.

Мало є таких країн як Канада і тому, що її населення складається з багатьох різних національностей, тим самим історія Канади дуже оригінальна. Від часу, коли на береги могутньої ріки Св. Лаврентія ступила нога білої людини, історія Канади сповнювалась героїзмом, боротьбою з дикою природою, численними пригодами, овіяна вона леґендами і чарами далеких піонерських днів. „Минувшина Канади, — каже історик, — є повна потрясаючих оповідань про війну і мир, про любов і ненависть, про подорожі і відкриття, про расові боротьби і змагання великих промислових корпорацій."

І так в день першого липня ц. р., в так званий День Домінії, населення Канади зустрінеться з історичною датою, якій треба завдячувати сьогоднішній добробут країни з її державним устроєм та її досягненнями. Є це Ювілей Сторіччя Канадійської Конфедерації, рік і день, коли Канада оформила себе в молоду державу, злучивши, так звану, горішню і долішню Канаду в одно та увійшовши в склад Британського Комонвелту.

Є це одна з найсвітліших сторінок історії. Досі Канада, після оформлення, видала ряд славних людей: державних мужів, політиків письменників, науковців, мистців, архітектів, будівничих громадського життя, промисловців, розвинула себе в хліборобському господарстві. За свій короткий вік як держава, Канада зросла і далі зростає та займає одно з поважних місць серед держав вільного демократичного світу.

Поруч інших народів, що заселюють Канаду, українці, як одна з етнічних груп, разом з іншими включається в це державне свято. Включається не як пасивний глядач, а як горожанин цієї волелюбної землі; включається не як роспорошена одиниця, а як українська спільнота зорганізована у своїм громадському житті. В цім і полягає вся цінність нас, як народу. Як одна з етнічних груп, ми приходимо на це свято не з порожніми руками глядача, але несемо із своєї духової скарбниці своє культурне багатство.

На Світовій Виставі в Монтреалі, в подорожуючім поїзді, в ювілейних концертових виступах та імпрезах лунає українська пісня, музика, чарує глядачів український танець. На виставах займає своє місце образотворче мистецтво українських художників, народне мистецтво, твори українських письменників і науковців. Представники українських церков, світських організацій включені в офіційні церемонії відкриття. Сотки ріжних проектів заплянували українці в Ювілей Сторіччя в пошану Канаді, як вклад в її дальшу розбудову. Тисячі туристів з різних країн і різних народів відвідують в цім році Канаду, з якими українці зустрінуться й які по-

Олександра Черненко

Кленовий листок

Ґранітну тишу, зорями нашиту
розвіяла кришинками упрах
І гуком вистрілів і співом дзвонів
ширяло та росло дихання ночі. —
Одним потужним гимном радости
дзвеніла мить.

В мільйонах сердець розцвітала вона
кленовим листям
В піснях різних мов зашуміла вона
кленовим листям.

Закинув у душу любови вітрець
кленовий листок.
І душу поранену, душу бездомну
зціляє цілунком свободи.
Гніздечко на ньому сплела туга рідна.
Загніздилась пташка, те слово крилате,
що яєчко-писанку красну барвисту
приносить як дар для народу.

І дні Твої підуть безсмертними стопами
з доріг столітніх в тисяч-річну путь —
шляхом віків.
Нестимеш сонцем зрошені світанки
в долонях дужих щирости і дружби —
заграви волі прапорів Твоїх
шляхом віків.

В сторіччя Канади.
Січень, опівночі 1967 р.

ЩЕ СЛОВО ПРО НАШ З'ЇЗД

Перед нами програма нашого Ювілейного З'їзду; з'їзду організації, яка завершує сорокріччя своєї невтомної громадської праці.

З малого гуртка передових жінок виросла сильна, численна своїми відділами і членством організація. Відділи її розкидані по ріжних провінціях від Ванкуверу до другого кінця країни — Монтреалу.

Мабуть, було б лишнім в наших часах переконувати про потребу бути учасником з'їзду, про потребу висилки делеґаток, про потребу членства включитись в сесії нарад та відчути подих сучасних проблем, питань нашої майбутности, способів і системи нашої дальшої праці. Слідкуйте за дальшими оголошеннями на сторінках „Українського Голосу".

НАЧЕРК ПРОГРАМИ ЮВІЛЕЙНОГО З'ЇЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ,

який відбудеться в днях 13, 14, 15 і 16-го липня, 1967 р. в залях Катедри Св. Володимира, 404 Бетирст вулиця, Торонто, Онтаріо

Четвер — 13-го липня

7:00—8:00 год. вечора

— Реєстрація делеґаток і гостей

8:00—10:00 — Офіційне відкриття з'їзду Союзу Українок Канади (окрема сесія)
— Молитва
— Вшанування пам'яті померших членок
— Вибір президії
— Добір номінаційної та резолюційної комісій
— Одобрення протоколу з минулого з'їзду
— Слово голови Союзу Українок Канади
— Привіти: голів пров. екзекутив голів торонтонських відділів делеґаток

10:00 — Чайне прийняття для всіх присутніх (заходом Пров. Екз. Союзу Українок Східньої Канади)

П'ятниця — 14-го липня

10:00 год. рано

— Офіційне відкриття загального з'їзду СУС
— Спільна сесія СУС
— Продовження спільної сесії СУС

6:30 вечора — ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ Союзу Українок Канади

ПРОГРАМА БЕНКЕТУ:

— головну промову виголосить пані Савеля Стечишин
— Спеціяльні вшанування
— Завершення проєктів Союзу Українок Канади з нагоди Століття Канади:
— „Дорогами сорокріччя"
— Проголошення стипендії
— Відкриття Образотворчого Проєкту виконає пані Денисон, дружина посадника міста Торонта (9-та год. вечора)
— Після відкриття відбудеться прийняття, ювілейний торт і чай.

Субота 15-го липня

9:00—10:00 год. рано — Продовження окремої сесії Союзу Українок Канади
— Дискусія над звітами урядниць центральної управи

10:00—11:00 — Теми до дискусій —
— Музей
— Молодші відділи СУМК — пані Н. Базюк
— Садочок — пані С. Маґус

12:30—1:30 — ОБІД (зах. СУК від. Тризуб)

1:30— Продовження окремої сесії Союзу Українок Канади:
— Резолюції
— Статут — додаток і зміни
— Ділові справи
— Склад центральної управи

1:00 вечора — БЕНКЕТ СУС

Неділя 16-го липня

10:00 рано — Служба Божа в Катедрі Св. Володимира
— Спільний обід всіх учасників з'їзду
—Офіційна передача уряду

7:00 вечора — Концерт

несуть свою думку про наш нарід у вільному світі.

Українці в Канаді як етнічна група мають свою історію, історію, за яку може бути гордий якийбудь нарід. В ній також повно подій, змагань, боротьби, досягнень і світлих моментів. І коли ми сьогодні стаємо до святкування Канади поруч інших народів, коли збагачуємо ті спільні інтереси, коли виявляємо своє духове обличчя, то все це треба завдячувати посвяті одиниць та організаційному життю нашого народу, бо лише організація могла зберегти культурне життя та розвивати його поруч інших народів на вільній землі Канади.

З АЛЬБОМУ ЖІНОК У ПОЛІТИЧНІМ ЖИТТІ КАНАДИ

(З нагоди Сторіччя Канади)

Канада, хоч і молода у порівнянні з іншими державами, однак має ряд видатних жінок, які у великій мірі причинились до розвитку державного життя Канади у ріжних його ділянках.

Було б, мабуть, трудно дати повний образ участи канадійської жінки, скажім, у політичнім житті Канади, не маючи під руками упорядкованого зібраного матеріялу. Та й минає ледве 50 років, як жіноцтво Канади здобуло собі право голосу, а згодом і було допущене до участи в політичнім житті.

Великий вплив на державні урядові кола має жіноча організація, чи властиво федерація

Сен. Карін Вилсон

зорганізованого жіноцтва Канади — Канадійська Національна Жіноча Рада. Вона пильно слідкує за політичним, економічним і культурним життям країни та часто вносить до уряду рекомендації поправок у законах Канади. Ці рекомендації йдуть формою резолюцій, що їх ухвалює жіноцтво Канади на своїх річних конвенціях.

Вдячно згадує Канаду п'ять жінок з провінції Алберти, які пройшли досить затяжну боротьбу, в якій здобули право жінкам на участь в політичнім житті. Тими жінками були: Генрієта Едвардс, Нелі МекЛонґ, Емилі Мирфі, яку між іншим було рекомендовано до сенату Канади, Айрін Парлбай і Луіса МекКіней. Це власне ті жінки, що з рамени Канадійської Національної Жіночої Ради виборювали для майбутніх поколінь широкі права в конституції Канади.

Сен. Марія Кіннір

Першою жінкою, яку було назначено до сенату Канади була в 1930 році Карін Вилсон, людина широких поглядів, блискуча бесідниця і, помимо своєї професії, вона багато цікавилась гуманістичними науками, була справжнім ерудитом і загально шанованою серед широких кругів провідного суспільства.

В сенаті Канади в 1961 році в числі 102 сенаторів було 7 жінок; згадана вже Карін Вилсон, Г. С. Кворт, Олив Ирвин, Іва Кембал, Маріяна Б. Джодійон, Елсі Інмен і Ненсі Годжис.

Ізабела Фінлейсон
б. голова К. Н. Ж. Р.

Дост. Джюді Ламарш

В цьогорічнім „Алманасі" Канади зустрічаємо між сенаторами такі імена: Мері Жін Дессурол, і Мюрієл Ферґусон. Остання відомість — до сенату цього року назначена Мері Кіннар з Порт Колбирн, Онт.

Видатне місце між жінками послами в Оттавськім парляменті займала Елейн Фейркло, яка була міністром горожанства і еміґрації, а опісля міністром пошти. Останньо вона входить в члени Прайві Кавнсил (Найвища Рада Канади).

Другим видатним міністром є посол Джуді Ламарш, спочатку як міністер здоров'я, тепер як міністер внутрішніх справ Канади, а також

Дост. Елейн Фейркло

бачимо її в списку членів Найвищої Ради Канади.

Останньо до Прайві Кавнсил (Найвищої Ради Канади) призначено ще одну видатну жіночу постать, яка ще так недавно була „перша лейді Канади", пані Паулін Ж. Ваніє, дружина померлого недавно ґенерал ґубернатора Канади Ґеорґія Ваніє. Крім свого офіційного обов'язку дружини ґенерал ґубернатора, пані Ваніє

Паулін Ж. Ваніє

має за собою чималу діяльність в дипльоматичній службі. По смерті свого чоловіка, пані Ваніє опустила Оттаву, де проживала останнє десятиліття і переїхала жити до власного дому в Монтреалі. Уряд Пірсона надав їй почесне відзначення, найменував її членом Прайві Кавнсил.

В парляментах — домініяльнім, провінціяльних є, хоч невдовільне число жінок послами, інші знов знаходяться на ріжних урядових позиціях — міських, муніципальних, шкільних та інших.

В роковини сторіччя Канади жінки мають відкриті двері до ріжних професій, наукових інституцій, політичного життя. І цей вільний шлях сьогодні треба завдячувати тим першим, які з важкими трудами пробивали зарослі тернями стежки. Хай і наше тепле слово для них буде привітом і скромною згадкою в ці знаменні роковини.

Н. Л. К.

ДО ПИТАНЬ РІДНОМОВНОГО ШКІЛЬНИЦТВА НА СВІТОВІМ КОНҐРЕСІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Хоч українців Канади полонило Сторіччя Канади з його активними подіями, як Світова Вистава в Монтреалі та багато іншого у зв'язку з ним, справа Світового Конґресу Вільних Українців лише дещо стоїть на дальшому пляні в цім 1967 році.

Як подають організатори Конґресу, всі сектори діяспори будуть включені у програму: молодечі організації, жіночі, студентські будуть мати свої окремі сесії, свою програму і т. ін. Розмовляючи тут то там з поодинокими громадянами почуємо питання: Чи буде щобудь конкретно зроблене в справі українського шкільництва, чи створиться остаточно централізація і певна система, чи може знов це лишиться як підрядне питання?...

Кому лежить на серці справді добро української справи у світі, то відома річ, що рідношкілля та виховне питання хвилює його більше від української політики, від всіх інших біжучих питань, ідеологічних, групових та інших. Для інформації подаємо дещо про працю Комісії Української Виховної Системи у підготовці до Світового Конґресу Вільних Українців.

Вже від ряду літ працює в Торонті Об'єднання Українських Педагогів Канади, яке вже провело поважну працю над конкретними питаннями і проєктами виховання української молоді, дорасту та передшкілля.

Хоч ця організація не раз зустрічається з пасивністю та іншими поважними перешкодами, вона далі наполегливо проводить пляни своєї праці, поставивши перед собою ціль — добро і майбутність української спільноти у вільному світі — зберігати українську духовість, посилювати рідношкілля, охороняти молодь перед асиміляцією.

За почином Об'єднання Українських Педагогів Канади створено Комісію Української Виховної Системи, до якої входять такі центральні установи: Комітет Українців Канади, Шкільна Рада УККА, Виховна референтура СФУЖО і українська Центральна Шкільна Рада Австралії.

У своїм звідомленні з виготовлених проєктів Комісії УВС на Світовий Конґрес Вільних Українців читаємо:

„Ціллю Комісії УВС є унапрямнити процес виховання українця у вільному світі в універсальному сенсі, спираючи його на християнсько-моральних засадах з відповідним знанням рідної і чужої культур, тобто українця, який міг би гідно й об'єктивно репрезентувати й обороняти нарід, з якого походить, і державу, яка забезпечує йому свобідне й творче існування.

Тож продуктом заплянованої системи, мав би бути повноцінний громадянин, вірний своїм предкам, діяльний член української спільноти, пов'язаний духовими вузлами рідної культури, зокрема мови, творчий, з настановою збагачувати духові вартості українського народу як для материка, так і для країни, в якій перебуває

З тією метою Комісія УВС нав'язала тісний контакт з усіма крайовими громадськими централями і українськими вченими у вільному світі і запросила їх до співпраці...

Українська Виховна Система має бути загальнонаціональною, понадконфесійною і понадпартійною".

Комісія, протягом двох-трьох років провела п'ять важливих групових сесій. Перша сесія відбулась під гаслом „Для справ української культури". В ній взяла участь група вчених і науковців. Друга сесія була присвячена справам українського дошкілля, в яких брали участь виховники, де було рішено започаткувати Раду Дошкілля. По цім відбулась сесія „Для справ українських молодечих організацій, в якій взяли участь представники центральних організацій молоді. Згодом відбулась сесія „Для справ виховних дій українських жіночих організацій" і остання сесія „Для справ українського шкільництва", в злуці з ювілейними святкуваннями 60-ліття скликання 1-го З'їзду Українських Учителів Канади в травні ц. р. в Торонто.

Звідомлення подає до відома, що: „Комісія Української Виховної Системи" запрошена Програмовою Комісією СКВУ до участи в Конґресі і до зорганізування виховної сесії. Тому всі сесії та конференції Комісії УВС являються підготовчими до СКВУ. З тією метою президія Комісії звернулась до всіх крайових централь з проханням співпрацювати."

Почин і пророблену працю Об'єднання Українських Педагогів Канади, а враз з ним комісії Української Виховної Системи треба лише повітати та дати цій справі найбільшу піддержку.

Н. Л. Когуська.

Лідія Лугова

Олена Кульчицька

Українське громадянство на Рідних Землях збиралось відмітити ювілеєм постать визначної нашої малярки Олени Кульчицької з нагоди її 90-ліття і саме тоді перестало битись її струджене серце.

Ювілеїв вона не любила, бо хронічна недуга під кінець її життя не дала вдержати в її працьовитих руках пензля. Вона казала:

„Не люблю ювілейних дат, вони нагадують мені кипучу колись працю мою, мій творчий шлях."

Олена Кульчицька побачила світ в місті Бережанах 15 вересня 1877 року, де її батько був суддею, а опісля адвокатом в Косові. Свого батька вона дуже любила і після його смерті вона казала:

„Мій добрий дух, як скоро він покинув нас". Після його смерті рідня Кульчицьких переїхала до Перемишля. Старша її сестра Ольга була килимаркою, з якою Олена постійно мешкала. Середню школу скінчила у Львові, опісля ходила до ремісничо-промислової школи. До академії мистецтва жінок тоді ще не приймали, тому вона виїздить до Відня і там студіює мистецтво: рисунки, графіку і кераміку. До Львова повертає 1909 р. з дипломом, який дав їй змогу вчити в середніх школах.

Перша її виставка під патронатом Товариства Прихильників Мистецтва польським відбулась у Львові 1910 року. В тім році виїжджає вона до Перемишля. А вже в роках 1911 і 1913 мала свої мистецькі виставки в Києві. Темою її образів були гуцульські пейзажі. Літом Олена Кульчицька постійно виїжджала в мальовничі наші гори Карпати, а також за границю: до Німеччини, Італії, Франції і Англії, де й збагачує своє мистецьке знання.

Олена Кульчицька у своєму кабінеті

Під час першої світової війни, проживає вона з матірю і сестрою у Відні. В 1915 р. ілюструє підручник для дітей народніх шкіл „Перша читанка" та студіює ґравюру.

В творчості Олени Кульчицької саме акварелі і ґравюри займають видатне місце. Ґравюру вона піднесла на високий рівень, в цій ділянці вона була піонером відродження ґравюри на Україні.

В тім часі появляються її акварелі і ґравюри, як „Чорна хмара", „Жертви війни", „Зруйновані гнізда", „Війна", „Втікачі", „Молох війни", „Помста" та інші.

Десь коло 1918 року повертається художниця до Перемишля і здобуває собі велику популярність в педагогічній, громадській і мистецькій праці. До картини „Ходить смута" поет Чарнецький пише вірш:

Ходить смута по синій горі
Поміж трупи. Ніхто не боронить...
Де ще вчора гули моздірі,
Де кусалися люди — звірі
Наша смута головоньку клонить...

Тут ще вчора ревіли гармати,
Нині неба блакитний покров
Все собою сповив, поборов,
Блисло сонце над пеклом затрати...

Ходить смута, хиляєсь долів,
До мерця простягає долоні
І збирає серця... Іванів,
Що горять наче маки червоні

Прийде день, повтихають звірі.
В те, що віриш, Іване, — настане!
На Вкраїні святім вівтарі
Розгоряться промінням зорі,
Твоє серце бездольний, Іване.

Данило Фіґоль пише: „Ніхто не розумів Олени так чутко, як її старша сестра Ольга. Вона постійна супутниця, вдумлива дорадниця, щирий друг. Разом працюють, разом виїздять на села біля Перемишля. Олена змальовує народню архітектуру, зарисовує народній одяг. Ольга визбирує перлини народного мистецтва.

Приходять нові задуми, нові ідеї. І ось дім Кульчицьких сестер перетворюється у велику художню лабораторію, в експериментальну майстерню нових прекрасних творів. — Олена проєктує, а Ольга виконує: шиє, вишиває, тче. В спільній дружній співпраці народжуються пишні зразки декоративних тканин, вишивок, міського одягу, чудових килимів. — Сестри Кульчицькі запрошують до себе, влаштовують вишивки, пропагують ті своєрідні еталони серед народних майстрів, в жіночих кружках, в школах, пишуть про них на сторінках громадсько-популярної преси і цим способом вносять у побут широких мас нові художні естетичні речі загального вжитку."

В 1938 р. приїжджає Олена Кульчицька разом з сестрою до Львова. Її прийняли як художника до музею Наукового Товариства ім. Шевченка. Увесь її дорібок в оліях, акварелях, дерево і лініоритах, в гравюрах, зв'язаний з Україною, з її радощами і горем. На передодні смерти, дати якої точно не подано в „Радянській Україні" з 11 березня 1967 р. нагороджена Шевченківською премією.

— — — —

Будучи молодою дівчиною, під час Зелених Свят мені пощастило пізнати цю небуденну жінку, велику художницю Олену Кульчицьку. Коли захопилась я вишивкою на її блюзці, вона відкрила свою торбинку і дала мені таку саму вишивку намальовану на картці. Я довший час зберігала цю картку з її підписом аж у воєнній хуртовині в Німеччині вона згоріла з усіма моїми речами. Після стількох літах таким яскравим образом залишилась в моїй памяті постать Олени Кульчицької. Вона ціле своє життя працювала на славу своєї батьківщини. У своїх працях змальовувала жах війни, терпіння людей, як „Ніоба", „Поможіть" та інші. Залишила вона також величезну збірку взорів вишивок, які вийшли окремим виданням в Україні.

Друга Краєва Конференція Канадських Слов'ян в Оттаві

Друга Краєва Конференція Канадських Слов'ян, що її, влаштовує Між-Університетський Комітет Канадських Слов'ян, відбудеться у приміщеннях Оттавського Університету, в днях 9, 10 і 11 червня ц. р. під патронатом Достойної Пані П. Г. Ванье, Канцлера Оттавського Університету.

Достойний Й. В. Пікерсгил, Міністер Транспорту, буде головним промовцем на бенкеті, зорганізованим з приводу конференції. Ректор Оттавського Університету, Вп. О. Р. Гендон, прийматиме учасників.

У зв'язку зі святкуванням Столітнього Ювілею Канади, головною темою конференції буде питання вкладу поодиноких слов'янських груп у розвиток Канади.

Програма конференції обіймає понад 35 докладів з таких ділянок як економія, індустрія, архітектура, рільництво, культура, освіта, література і мовознавство. У програму входить теж ширша дискусія на тему двомовности і культури канадців різного походження. Крім англо і франко-мовних канадців серед учасників находяться визначні представники наукового, політичного, господарського і громадського життя українського, польського, російського, словацького, чеського, білоруського, словенського і болгарського походження.

Реєстрація учасників зачинається 8 червня, о 2 год. по полудні, у приміщенні Медичного Факультету Оттавського Університету (275 Nicholas St.)

За інформаціями і квитками на бенкет просимо звертатися на адресу:

Inter-University Committe on Canadian Slavs,
c/o Department of Slavic Studies,
University of Ottawa, Ottawa 2, Ontario.

Запрошуємо до участи в конференції всіх зацікавлених і тих, що в дорозі на Світову Виставку 1967 у Монтреалі.

В СПІВЧУТТІ

З приводу смерти сенатора, дост. Івана Гнатишина, висловлюємо глибоке співчуття найближчій родині Покійного — дружині Галі, синам — Романові, Вікторові і Давидові та доні Єлисаветі, ближчій і дальшій родині наші співчуття в днях вашого смутку.

Хай Господь злагіднить гостроту вашого болю. Світла пастать Покійного завжди буде прикладом для інших, як служити людству, а зокрема своєму народові.

Редакція „Променя" і центральна управа Союзу Українок Канади.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПІД ВІТРОМ НЕ ГНУТЬСЯ ДУБИ

По зруйнуванню Січі попала Україна в цілковиту московську неволю. Частина українських земель як Галичина і Буковина припала Австрії, де тоді панувала цісарева Марія Тереза.

Російські війська розійшлися по всій Україні і з наказу цариці Катерини II оголошували на майданах всіх великих міст її „Маніфест" про злуку України „на віки віков" з Москвою.

Розбрилися й козаки по різних краях. Найбільше переїхало їх до Туреччини і поселилися понад Дунаєм, а невелика частина лишилася на українській землі й осіла над Чорним морем, де нині велике місто Одеса. Інші стали звичайними московськими солдатами, це були ті, яких захопили по містах.

Та скоро зрозуміла Катерина II свою помилку. Захотіла повернути козаків з Туреччини обіцяючи їм такі ж права, які мали вони перед зруйнуванням Січі, та запорожці не повірили Москві й залишилися в Туреччині. Тоді цариця задумала організувати окремо бодай тих козаків, що залишилися на Україні. На її поклик зібралося коло 12,000 запорожців в Переяславі і використала їх цариця в війні з Туреччиною. Дала їм човни, чайки та байдаки, призначила кошового з запорожців Сидора Білого), дала й відзнаки як колись на Січі і на печатці було написано: „Печать Коша Війська Вірних Козаків". Допомогли козаки Росії, розбили турецьку фльоту. За ту хоробрість цариця переіменувала їх у „Військо Чорноморське" і дарувала їм землі над Чорним морем від Богу до Дністра і сусідні округи. Чорноморці позаселювали ці порожні простори і поділили їх на чотири паланки (округи): Подністрянську, Березанську, Кінбурську і Таманську, а кошем стали у Слободеї над Дністром. Та в 1791 році відібрала Москва у чорноморців їх землі. Побоялася держати запоріжців на Чорному морі, де вони могли б легко порозумітися з турками та й з тими козаками, що жили в Туреччині, а дала їм в 1772 році Кубанську землю на вічне поселення.

Кубанці були завжди хоробрими вояками у всіх війнах Росії, проливали за неї свою кров, але були вони всі свідомими українцями. Коли в 1917 році не стало в Росії царя, Кубань проголосила себе окремою українською державою. Нині Кубань, як і вся Україна є знову під московською владою.

Тяжко прийшлося і нереєстровому козацтву. Зробили з них хліборобів — кріпаків. Стали вони власністю пана, як і давні селяни. Мусіли робити панщину, пан же міг продавати їх, як худобу кому схотів, навіть і в карти програвали. Без дозволу пана селянин кріпак не смів опустити села.

Давні старшини, за малим виїмком, стали московськими старшинами, забули свій нарід, перестали говорити по українськи. Подібне сталося і з духовенством, відколи воно втратило свою самостійність і попало в залежність від московського патріярха.

Всякі прояви національної свідомости в народі Москва викорінювала проводячи думку: „що українці й росіяне — то один нарід". Було заборонено вчити по школах українською мовою, навіть заборонено вживати її прилюдно. А про друк книжок українською мовою навіть і думати не приходилось.

Не ліпше було українському народові в Галичині і Буковині. Як під Росією вищі верстви змосковщилися, так і тут українська шляхта і духовенство зпольщилося.

Лишився нарід сам. Здавалося страшний сон огорнув Україну і не було вже з нього пробудження. Заломилися могутні дуби, вітер часу нагнув їх віти.

Однак не судилося загинути українському народові. Серед мільйонів його синів знайшлися такі, які в тяжкий час не посоромилися свого народу і його мови і не побоялися пробудити той нарід з твердого сну. Ті люди, як ясні зорі серед темної ночі роз'яснювали рідний край, запалювали щораз нові світла, від яких будився і вставав український нарід до нового життя. Не заломилися дуби, вітер часу гнув їх у всі боки, але дуби під вітром не гнуться.

З тих перших запалювачів істини були: ГРИГОРІЙ ПОЛЕТИКА (1725-1784) високоосвічений чоловік, перекладач при Академії Наук в Петербурзі (тепер Ленінгарад). Він написав „Історію Русів" — тобто України, в якій показав себе свідомим українцем, бо писав виразно проти Москви. Ця історія ходила від початку 19 ст. в численних відписах по всій Україні. Дала вона початок пробудженню національної свідомості та впливала на багатьох українських істориків і письменників того часу як: Миколу Костомарова, Гребінку, Метлинського, Куліша

і Тарас Шевченко черпав з тої книги свої перші відомости про рідний край і нарід, бо іншої історії не було в той час. Ця книга надхнула поета до чудових поем, які ми й досі читаємо з захопленням.

Другим був: ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА (1722-1794) — мудрець і філософ, який в простій свиті з торбиною і палицею та сопілкою ходив пішки по всій Україні і навчав людей. Він казав: — „Найліпшим земним добром є не срібло і не золото та інші добра, тільки свобода й воля".

Третім: — ОЛЕКСА БЕЗБОРОДЬКО (1747-1799) високоосвічений чоловік. Походив із старого козацького роду. Коли цариця Катерина II скасувала на Україні гетьманський уряд і приділила для України першого генерал-губернатора графа Румянцева то Олекса Безбородько був у нього генеральним писарем (канцлером). А одержавши титул графа, дістав посаду головного коменданта усіх козацьких частин, які ще були на Україні. Безбородько був великим меценатом і покровителем науки. Він перший дав почин до дослідів над українською стариною. В своїй палаті в Ніжині зібрав велику бібліотеку, яка стала основою для першого українського Ліцею (1805), який довгі роки був осередком науки на цілому Лівобережжі. Микола Гоголь вчився в нім. Поруч книжок зібрав пребагату галерію образів — українських і чужих майстрів, охоронив їх перед захланністю москалів, які старалися вивезти з України все до свого Петербургу.

Серед того тяжкого поневолення появилися перші письменники, твори яких мов вогонь розгорілися з тої іскри, яку кинули в народ Сковорода і Палетика. Були вони на Україні і в Галичині.

Над Дніпром стали появлятися вони спочатку несміло, але щораз сміливіше і почали писати українською мовою. Ними були: Петро Гулак-Артемовський, Григорій Квітка-Основяненко, Амврозій Метлинський та інші, але найважнішим з них став Іван Котляревський з Полтави (1769-1838) — син старої козацької родини. Всі знають його чудову поему „Енеїда" де ніби в смішний спосіб поет описує пригоди троянського героя Енея по зруйнуванні Трої, але поет мав на думці козака Енея і його мандрівку по зруйнуванню Січі.

І писана вона чистою українською мовою, якої навіть свої люди чуждалися, вважали за щось гірше і не гідне. Але читаючи „Енеїду" вони побачили, що рідна мова є гарна і багата, коли нею можна написати таку чудову поему. Так Котляревський став будителем народу, а 1798 рік (коли вийшла „Енеїда" друком), роком народження українського письменства.

В Галичині будителем свого народу був священик МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ (1811-1843) він писав і друкував вірші, оповідання, статті, головно історичні та переклади з чеської сербської і польської мов на народну мову. Написав шкільну читанку, яка вийшла друком по його смерті. Оці світочі мали ту заслугу, що в час найбільшого занепаду не дали народові національно загинути. Вони приготовили прихід таким геніям, як Тарас Шевченко і таким важним подіям, як знесення панщини в Галичині і кріпацтва на Україні.

Здавалося б, що по зруйнуванню Січі загине нарід, засне на віки. Та ні! В народі були укриті живі сили, що не дали їм заснути, хоч як бажали того численні вороги. По обох боках кордону під Росією і під Австрією український нарід мав тих, які своєю відданою працею, знанням, хистом і любовю до свого народу будили все живе, ними були письменники, поети, вчені, музики, малярі, різбарі, політики, культурно-освітні діячі, економісти вони виборювали йому в соймі, парляменті і думі людські права та навчали як жити, як боронитися від ворога.

Як в давніші часи, за часів української державности, князі та гетьмани, лицарі і козаки мечем боронили нарід і вели його до кращої долі, так і в добі поневолення 19 ст. стали в проводі народу новітні лицарі, що не мечем, а своїм знанням і хистом та сердечним завзяттям гартували народні сили, відбивали ворожі наступи і здобували долю наче зачаровану княгиню за сьома замками.

Історія іде вперед і здається, що головні перешкоди вже перейдені і взяті. Нарід дійде до повних своїх прав. В Росії почав хитатися царський трон і Україні наче б то блиснуло сонце. В Австрії народи здобули собі права такі, що деякі жили майже вже самостійним життям (чехи, поляки) отже була надія що й українці в Галичині діждуться того.

Але на політичному овиді стали збиратися чорні хмари, ударив грім і счинилася страшна буря — хуртовина, що перервала всю працю і заколотила тими всіма надбаннями.

Міннеаполіс, Мінн.
жовтень 1966.

Каравани Конфедерації

Дані про кількість відвідувачів Поїзду Конфедерації, що розпочав подорож від західнього узбережжя в напрямі східнього ще у січні, перевищили всі сподівання Комісії Століття.

Мешканці районів поза 63 містами, що їх відвідує цей поїзд, матимуть нагоду побувати в одному з восьми Караванів Конфедерації. Вони розпочали свої поїздки з першим травнем і відвідають 700 місцевостей. Караван складається з восьми велетенських автобусів; у семи розміщено експонати з історії Канади, моделі нормальних розмірів, зразки мистецтва, фотографії.

Протягом 1967 року один караван об'їде одну з восьми областей Канади. Внутрішнє розташування каравану однакове, але зовнішня декорація різна, бо вона відтворює специфічні аспекти того району, що його відвідує той караван. Коли напр. караван „Альберта і Півн. Захід" прибуває до місцевости, тоді автобуси уставляються на площі в чотирокутник, пов'язаний в одне ціле плятформами для відвідувачів. Експонати назовні в тому чотирикутнику ілюструватимуть початки поселення в Альберті та на Півн. Заході, розвиток скотарства і хліборобства, нафтової промисловости і технології.

Проходячи від автобуса до автобуса, відвідувачі почуватимуться немов відкривачі історії Канади. У трейлері ч. 1 вони побачать канадійські мінерали у природньому виді, зразки мистецтва західніх, степових і східніх індіян та під звуки електронних ефектів ознайомляться з життям первісних мешканців на нашій землі. У другому трейлері вони ітимуть слідами дослідників цього континенту та під скрипіння корабельного оснащення перепливатимуть з ними моря. У третьому трейлері відвідувач знайдеться в першому стабілізованому суспільстві: в старому місті Квебеку: потім він відвідає таверну у Вижній Канаді, рибальську хатину в Брит. Колюмбії, східні рибальські селища, перші прерійні хати і Форт компанії Гадсон Бей, що відкриває нову епоху в заселюванні Заходу. У четвертому трейлері відтворено передконфедераційні часи 1800-1867, що закінчуються Конфедераційною Залею. У п'ятому трейлері показано парляментські будинки, завершення будівництва залізниці, повстання Ріеля і створення Півн.-Західньої Кінної Поліції. У шостому трейлері відвідувач вступає в життя світового суспільства: вербунок на Бурську війну, світова війна, бурхливі 20-ті і кризові 30-ті роки. У сьомому трейлері канадійці беруть участь у другій світовій війні, Канада продукує зброю і всяке постачання. Далі відтворено післявоєнні роки з швидким розвитком промисловости, науки, політики, мистецтва; це доба атомної енергії та пожвавлених міжнародніх стосунків. **К.С.**

ЗВЕРНЕННЯ
до українського жіноцтва

П'ятдесяті роковини української національної революції освідомлюють нам довгий шлях боротьби, що його перейшла кожна частина української землі. Він позначений нестримним ростом і великими перемогами, але й тисячами, мільйонами жертв. Це й хочемо відзначити у ці великі роковини. Поклонитись пам'яті минулого та виявити свою всенародню волю до свобідного державного життя.

В тій цілі Пан-Американська Українська Конференція скликає СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ в днях 16—19 листопада 1967 р. у Нью-Йорку. Радитимуть Ієрархи українських Церков, центральні репрезентації різних країн поселення та громадсько-суспільні краєві організації. У творчому єднанні виробиться нова громадська думка та скріпиться наша громадська постава.

П'ядесят літ тому українська жінка увійшла пліч-о-пліч із чоловіками у вир національної революції і стала повноправною громадянкою своєї держави. Тому їй особливо дорогий цей шлях, на якому вона дозріла й виявила себе в будівництві української держави. Тому українське жіноцтво, згуртоване в рямках своїх організацій, візьме в Конґресі численну участь. Щоб з'ясувати цей її громадський вклад та зрозуміти його напрямні, скликуємо на день 15 листопада 1967 р. ЖІНОЧУ СЕСІЮ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ. До участи запрошуємо всі жіночі організації й товариства, що хочуть спільно з нами звеличати ці роковини.

Закликаємо краєві жіночі організації — вислати якнайбільше представниць на цю Сесію, щоб вона стала справжньою громадською маніфестацією нашої громадської зрілости й сили. Жінок-фахівців, жінок-мистців, студентську жіночу молодь прохаємо завітати, щоб скріпити своєю приявністю й порадою силу нашого слова.

Програма Сесії буде негайно вислана усім організаціям, які зголосять свою участь в Жіночій Сесії Світового Конґресу Вільних Українців.

Голова СФУЖО — **Олена Залізняк.**

Ів. Іванишин

„МАНІГРАНТКА"

Спомини моєї матері — піонерки

(Докінчення з ч. 5)

В нашій околиці жив один чоловік, що був добрим актором ще в старім краю і розумівся добре на співі. І от побудує хтось стайню він і давай навчить представлення, аматори грають. Сцена збудована на скору руку, простирала і капи замість кулісів, але для глядачів то гейби великий театр. Грали так по нових будинках на фармах, в готелях і пул-румах в містах аж доки хтось не піддав думку, щоб побудувати читальню або народній дім. І так сталось. Першу штуку, що поставили в нашім Народнім Домі, то була „Наталка Полтавка". З'їхались люди з цілої околиці, так що і місця не стало для всіх. І от цей Народний Дім і праця в нім, то була українська школа для нас і для наших дітей. Коли побудували публичну школу, то вже багато із наших шість чи сім літників вміли читати по українськи. Ще до того ми діставали щирих українських учителів, які далі провадили науку і пісню в нашій мові. Не раз приходилось декотрим з них „випити" від пана інспектора за це, бо він настоював, щоб вчити лише по англійськи.

Рік за роком наші фармері ставали багатші. Появились вже коні, і кожний мав свою машинерію. Будинки ставили з дощок, а дехто уживав навіть цеглу. Людей прибувало все більше і більше. Майже всі фарми були забрані. Тоді побудувалось нове місто, яких сім миль від нас і не треба вже було так далеко їхати.

Життя покращало. Вставили телефони, а через ліпші дороги появились вже навіть і авта. Багато притрафунків було з тими автами, бо наші люди звикли їздити лише волами або кіньми. Заганялися в рови, через дротяні плоти, або як тут казали „фенци", і врешті опинялись десь на полі або в корчах.

В нас вже був синок і мені відрадніше стало і не так банувала за донькою. Але, мої гаразди не перевелися. Як синові було чотири чи пять літ він і сусідний хлопчик бавились коло криниці. Наш хлопчина виліз на верх, щоб напитись води із ведра, нараз дверцята під ним заломились і він впав у криницю. Вона була яких сорок стіп глибока. Я була на подвір'ю і почувши крик, прибігла туди. Скоро спустила ведро шнуром у долину, хлопчина вхопивсь за край ведра, а я тягну до гори. Вже простяглам руку, щоб вхопити його, як він пустивсь руками і впав в долину знова. Чоловік орав на полі й я почала кричати до нього. Зразу він не розумів, що я кличу, аби він додому йшов, бо горів степ, а він думав, що я даю знати про вогонь. Я тоді побігла за драбиною і аж як побачив, що я біжу з нею на плечах, додумався, що щось мусіло в вдома статись і пригнався додому. Він скоро спустивсь в криницю і майже неживого хлопчину витяг. Взяло більше як пів години нім його відтрясли. А я собі думала: „От та Канада таки не шкодує мене, забрала донечку, а тепер ще й сина мало що не забрала. В кілька літ народився нам ще один син і то була ціла наша родина.

В 1914 році вибухла війна, нам писали із старого краю, що заноситься на війну і нам робилось страшно не лише за них там, але і за наших чоловіків тут. Австрія пробувала покликати до воєнної служби тих, що були асентеровані ще в краю. Не мала вона з тим багато щастя, бо з нашої околиці ніхто не квапивсь туди їхати.

Тому що наші люди називали себе австріяками, русинами тощо, то трохи потерпіли від тутешніх властей. Австрія була „ворогом" і наші люди стали „небезпечні". Багатьох посадили по таборах, а інші мусіли мельдуватись в поліції щомісяця. Ніякі переконання, що ми не є австріяки, не помагали. Українські часописи заборонено друкувати. Пізніше як дозволили, то під тим услівям, щоб переклад по англійськи був друкований разом. Шкільні інспектори забороняли нашим учителям вчити по українськи. Натерпілись наші люди не мало в той час.

По війні троха притихла та нагінка на наших людей, але все таки англійці називали нас погано. Дійшло до такого, що не раз наші хлопці, що були при канадійськім війську як повернулись, то били таких по морді, що називали їх „дирті галішен" або „богонк". Хоч цього не викорінено з думок французів і англійців, але бодай перестали казати в очі.

За те всі знали наших людей під час виборів. Тоді швендались всякі політичні аґенти і вербували голоси для своїх кандидатів. Наші люди були переважно „ліберали". Бо як говорили: „Ліберали нас сюди спровадили, то нам

треба їх піддержувати. Був в нашій околиці один молодець, що добре вмів по англійськи. От ліберали дали йому пару коней, демократ, пачку циґарів, ґальон горілки і на — їдь поміж своїх людей купувати голоси. Десь довідались про це консервати і підкупили його, щоб збирав голоси для них за ліберальну горілку. Хтось доніс лібералам і вони вислали двох своїх людей в погоню за цим хлопчиськом. Здогнали яких двадцять миль на північ від міста, скинули його з демократа і поїхали — а ти йди пішки. Бути кандидатом на посла котромусь із українців навіть і не снилось. Тепер лише подивіться! — Ми вже маєм своїх людей на високих становищах.

А знаєте відколи то почали більше з нашими людьми числитись? Від 1916 року, коли-то вперше скликано великий народний з'їзд в Саскатуні, на якім рішено закласти свою бурсу для наших студентів. Свідоміші дуже цією справою зацікавились і хоч не дуже були багаті, то скидали що могли і повстала бурса ім. Петра Могили. Яка то була мила несподіванка, коли перші бурсаки заїхали в нашу околицю колядувати! Їх всюди радо приймали. Це було щось свіже, нове. Вони не лише що колядували, але привезли також нових світських українських пісень. Відтепер кожний шкільний уряд, в якому були українці, старались дістати учителів із бурси. Ми всі повинні низько голови клонити перед цими учителями-піонерами. Вони дали почин до того, що наші люди почали підноситись вище і вище і досягли тої поваги, що дістають нині. Ці учителі провадили українську школу по годинах, вчили співати, грати на інструментах, як також приготовляли всякі представлення та концерти. Також працювали багато при церквах.

Не всі люди ставились прихильно до бурсаків. Були такі, що дивились на них ворожо, бо в той час зайшов спір між тими, що бурсу заложили і греко-католицьким епископом Будкою. Він хотів, щоб записати бурсу на нього, а ті при управі не погоджувались. Бурса мала бути незалежною від нікого, лише від народу. Ми всі були греко-католики в той час, але свідоміші також не погоджувались, щоб бурсу записати. Бурсаків-учителів, які не погоджувались на запис бурси почали називати „свистунівцями", тому що управителем бурси був Василь Свистун, а він був проти запису. Наша околиця розбилась на двоє — навіть родини поділились на два табори.

Щоб дати образ, яке було заострення між людьми, оповім що сталось в нашім містечку: Будували нову церкву в місті і цілий тиждень була місія. Ми всі їздили на цю місію, бо завітав до цієї громади Епископ Будка і багато священників. Навіть був бельгієць о. Боский, який був перейшов на греко-католицький обряд. Він калічив українською мовою. Говорив „я є руска піпа". Другий його вислів, з якого люди сміялись був: „Ви лупіт матку боску, а вона буде вас лупити", замість „любити".

Людий була повна церква і повне подвір'я. Епископ давав проповідь, де дуже накинувсь на тих, що піддержували бурсу. В однім місці він сказав, що ті, які піддержують бурсу П. Могили в Саскатуні підуть на саме дно пекла. В церкві був один чоловік, Воробець на прізвище, який був приїхав з Вакав. Йому стало забагато цих накидів і він крикнув в церкві „брешеш". Счинилась буча. Один священик замахнувся хрестом і хотів Воробця вдарити, але паламар спинив його. Воробця заарештували за цю ворохобню в церкві. Цей знову вніс позов проти епископа Будки, що він бунтує нарід. Поліція тоді заарештувала епископа.

Ніхто цьому не дивувався, бо це були ще майже воєнні часи і щось в роді бунту серед народу, скоро розсліджували. Не гарно було для нас всіх, бо був великий суд. В нашій околиці вчителював пан Юліян Стечишин і в неділю всі були коло церкви та обговорювали цю неприємну справу. Стечишин лише обізвався, що це не гарно було так робити, то кілька жінок, що були приготовані крикнули: „А дамо тому свистунівцеві!" і почали кидати в нього яйцями.

Пригадую собі першу відправу українським православним священиком в нашій околиці. Здається, що то був о. Кусий. Це було зараз потім як повстала ця церква в Канаді. Люди, що були проти бурси, були ще гірше проти православної церкви. Говорили всюди, що „не йдіть на ту відправу, бо піп править не у фелоні, але у козацьких червоних шараварах!" Ніхто не хотів позволити на відправу у місцевій церкві, хотяй ми всі будували її. Вона була вже записана на греко-католицького епископа. Отже вирентували Народний Дім і мали відправу там. Людий зїхалося так багато, що ніяк не могли в середині поміститись. Багато було таких, що приїхали подивитись на ті „шаравари". Чути було голоси: „Та він так вбраний в ризи як і наш." Перший раз ми почули відправу в українській мові. Люди плакали із радости. Пізніше побудовано українську православну церкву в місті і громада сильно розвивалась. Учите-

лі знову вели перед і провадили хором і церковним співом.

Змінилось те все по другій війні. Завели великі шкільні округи, малі школи по фармах позамикали і стали возити дітей до школи до міста. Громадська робота приупала на фармах. Нові учителі не виховані в бурсі не інтересувались такими справами. Щастя, що ще у місті надибались щирі учителі — працівники. Проводять хором, рідною школою і тримають сумківців при житті. Як би не це, то пиши „пропало".

В осени 1915 року зайшла до нас та страшна пошесть „флю". В нашій родині всі послабли лише я якось ще трималась на ногах. Добре врізалось в пам'ять та слабість. Люди лежали мов мертві по хатах, а бідна скотина, що була прив'язана в стайнях то аж жолоби гризла. Не було кому дати води ані їсти. Багато людей померло і багато коней і худоби погинуло в ті часи.

Я доглядала не лише нашої родини, але ходила також до сусідів, до брата і сестри доглянути й їх, бо всі лежали хворі. Не раз прийшла додому така змучена, що ледве ногами волікла. Та якось дав Бог перебули це все. Люди поволі виздоровлювали. Багато казали, що то часник поміг побідити ту флю. Англійці, що з нас сміялись і називали „ґарликами", то тепер самі вганяли за часником. Недалеко від нас було пусте поле, на якім ріс дикий часник. Англійці майже цілу ту фарму скопали за тим часником.

Треба піти на українські цвинтарі і подивитись на нагробники — скільки там лежить тих, що їх рік смерти зазначено 1918.

Я вже і за стара, щоб ходити на концерти та представлення, але як здорова то не оминаю. Нагадують вони мені який то колись був рух в околицях. Пригадують мені такі сходини знайомих, рідних і сусідів, що вже від нас відійшли на віки. Рік за роком наші ряди стають все рідші.

Ще раз Канада далась мені в знаки, бо померли мої мама, а рік чи два пізніше мій чоловік. На старість я перейшла до міста. Вже мені тепер би було добре, і пенсію беру, живу в більшім гурті — та здоров'я нема. Скільки можу то помагаю в жіночім товаристві, а решту то вже треба лишати. Сяду та й думаю про ті свої мінігрантські гаразди. Перебула я їх цілу купу! Гей, гей! Було то всіляко. Але дякувати Богові якось витримала і дожила до цього часу. Хотілось би поїхати до старого краю і хоч раз подивитись на місце де я провела свої молоденькі літа, але відай цього вже не дочекаю.

Наш проєкт на сторіччя Канади

- Конкурс і виставка образотворчого мистецтва.
- Стипендія за написання тези на тему „Вклад українців в культуру Канади".
- „Дорогами сорокріччя" — видання історії Союзу Українок Канади в сконденсованій формі.
- Наші проєкти потребують $10,000.00. Чи ви вже провели збірку між своїм членством? А коли провели, чи вислали її на руки центральної управи в Гамільтоні.

Поміщуємо дальший список відділів, які вже прислали належитість на проєкти нашої організації. Обов'язком кожної членки т-ва прилучити свою датку до цієї загальної суми.

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД СТОРІЧЧЯ КАНАДИ

Від. ім. Лесі Українки — Стирджис, Саск.	$ 50.00
Від. ім. О. Кобилянської — Шіго, Саск.	20.00
Від. ім. О. Кобилянської — Мічам, Саск	15.00
Від. ім. О. Пчілки — Норт Бетелфорд, Саск.	37.50
Від. ім. О. Пчілки — Венкувер, Б К	13.00
Від. ім. О. Басарабової — Форт Вілліям, Онт.	25.00
Від. ім. Л. Українки — Виндсор, Онт.	12.00
(разом	72.00)
Від. ім. О. Басарабової — Васетна, Алта	$ 21.00
Від. ім. Кн. Ярославни — Бруксбі, Саск.	40.00
Від. ім. Л. Українки — Оттава, Онт.	42.00
Від. ім. О. Басарабової — Вакав, Саск.	25.00
Від. ім. Л. Українки — Гемилтон, Онт.	24.00
(разом	90.00)
Від. ім. О. Басарабової — Форт Вілліям, Онт.	$ 14.00
Від. ім. Л. Українки — Ватерфорд, Онт.	25.00
Від. ім. Св. Ольги — Вегревил, Алта.	64.00
Від. ім. Л. Українки — Лак Ла Біш, Алта.	26.00
Від. ім. О. Кобилянської — Мелвил, Саск.	36.00
Від. ім. Л. Українки — Вінніпег, Манітоба	185.55
Від. ім. О. Кобилянської — Сандавн, Ман.	20.00
Від. ім. Л. Українки — Рішард, Саск.	6.00
Від. при Церкві Св. Андрея — Едмонтон, Алта.	20.00
Від. ім. Княгині Ольги — Гримзбі, Онт.	25.50
Від. ім. Доньки України — Винярд, Саск.	32.00
Від. ім. Лесі Українки — Ту Гилс, Алта.	80.00
Від. ім. Ольги Кобилянської — Мазепа, Саск.	48.00

До 15-го травня Фонд Сторіччя Канади начислює $5,796.60

Повний і точний список буде приготований після закінчення цього проєкту.

Ми очікуємо дальших посилок від наших відділів. Деякі відділи прислали лише частинно зібрані пожертви від членок і їх треба доповнити. Інші відділи ще не вспіли провести збірок між членками. Просимо зробити це тепер і гроші вислати ще перед з'їздом до централі Союзу Українок Канади.

КОМІТЕТ СОЮЗУ НА СТОРІЧЧЯ КАНАДИ
ТОРОНТО, ОНТ.

Зайнятість жінок у Канаді

Від 1940 року число працюючих жінок у Канаді постійно зростає, а зокрема зростає швидко число працюючих одружених жінок. У 1941 р. на 20 замужніх жінок одна працювала поза домом; у 1961 р. — одна на 5, а в 1970 р. — три одружені жінки на кожних 10 працюватимуть поза домом. Такі дані подає Економічна Рада Канади.

Утворення Жіночого Бюра при Федеральному міністерстві праці та в чотирьох провінціях є важливим кроком вперед у напрямі визнання вкладу жінок в економіку Канади. У Брит. Колюмбії, Саскачевані, Альберті та в Онтаріо Жіночі Бюра заохочують працюючих жінок удосконалювати свої вміння, щоб забезпечити собі кращу зарплату і мати більше вдоволення. Власті бажають поліпшити робочі умови для жінок, а водночас забезпечити їм рівність у можливостях праці та однакову зарплату з мужчинами. Щоправда, нема ніяких законних обмежень у найманні жінок на працю, але на практиці ще не досягнено цілковитої рівности жінок з мужчинами.

З усіх працюючих канадійських жінок 40% живе в Онтаріо. Там 800,000 жіночих працівників становлять 30% робочої сили; одна третина з них є у віці понад 45 років. Саме у віковій групі 45-65 помітне найбільше зростання числа працівниць. Це переважно одружені жінки, бо в Онтаріо на кожних 5 працюючих жінок три є одружені. Згідно з переписом населення з 1961 р., 54% працюючих жінок були у віці понад 35.

Жіноче Бюро інформує жінок про можливості праці та пояснює їм їхні права й обов'язки. Однак Бюро не приймає пошукуючих працю, бо це належить до Національної Служби Праці, ані не приймає зажалень щодо низької зарплати, бо це діло Онтарійської Комісії Прав Людини, або будь-якого відділу міністерства праці. Бюро діє лише, як дорадча установа в здійснюванні будь-якої програми, що після дослідів виявилася потрібною для суспільства. Найкращим прикладом роботи Бюра є Хатні курси, організовані канадійським Фаховим Вишколом (Програма 5) у Белвіл, Ґвелфі, Кенорі, Торонто, Порт Артурі та Гамільтоні. В Канаді зростає число центрів охорони здоров'я та суспільної опіки, які визнають важливість таких курсів. Хатнє обслуговування не є тотожне з утримуванням дому, але йдеться про вишколену службу, що її запевнює кваліфікований персонал. На такі зайняття найкраще надаються старші жінки, які після років власного хатнього господарства стають на працю поза домом; всі вони потребують перевишколу, щоб могти виконувати роботу успішно й високоякісно. Курсанти отримують малу допомогу на курс, що звичайно заплянований для забезпечення потреб даної місцевости в галузі хатньої обслуги.

На інший лад допомагає жінкам, пошукуючим працю, програма п. н. Картотека 100 Праць. Дослідивши всі можливості праці в сучасному, зладжено картотеку різних зайнять, обов'язків і кваліфікацій на такі професії, як кельнерка, бібліотекарка, шпитальна адміністраторка, водій таксі, рентгенологічний технік, ветеринар... Жінки можуть отримати потрібні інформації з тієї картотеки.

ДЕЩО ПРО МУЗЕЙ СОЮЗУ УКРАЇНОК У СХІДНІЙ КАНАДІ

Від ряду літ знаходиться в Торонто музей українського народного мистецтва. Є це одна з філій головного музею Союзу Українок Канади, який знаходиться в Саскатуні. Філією в Торонто завідує провінціяльна екзекутива Союзу Українок на Східну Канаду, а працю у філії проводить Комітет мистецтва і музею при екзекутиві.

Одним з більших проєктів філії в останніх роках була праця над колекцією ляльок в народніх строях різних частин України. Цей проєкт філія проголосила у відділах Союзу Східної Канади в 1963 році і протягом року більшість ляльок були виготовлені членством на місцях. Багато праці в цім проєкті покладає голова філії Комітету Мистецтва пані Іванна Вахна.

На проєкт Сторіччя Канади східна провінціяльна екзекутива Союзу рішила видати кольорові картки з цієї колекції. Забрало досить часу і зусиль, щоб зреалізувати задумане. Багато помочі в цій праці виявили голова провін. екзекутиви пані Анна Євчук та секретарка пані Галя Слюзар. Поштівки вийшли дуже гарні, на добрім лискучім картоні і натуральних кольорах, чисті і виразні.

Треба, щоб наше жіноцтво більше поцікавилось цими картками та набувало їх. Вони віповідні на висилку з нагоди ріжних оказій, побажань з нагоди ювілеїв, уродин або іменин для рідних і приятелів. Картки дуже добре надаються для оправи в рамки для прикраси кімнати, особливо для дівочих кімнат.

За приходи з цих поштівок пров. екзекутива плянує улаштувати музейну кімнату так, щоб її могли відвідувати гості, як частину нашого головного музею. До цієї пори приміщення нашого музею було мале. Саме тепер пров. екзекутива і комітет мистецтва приготовляють вигідну кімнату з відповідними шафами в будинку при Катедрі Св. Володимира в Торонті. Це все зв'язане з коштами. Тим самим пров. екзекутива звертається до відділів і членства піддержати справу нового приміщення музею та складати пожертви на цю ціль.

Коли приміщення на музей буде готове, то музейний комітет повідомить про день і час його святочного відкриття.

Віра Шевчук, референтка освіти
пров. екзек. в східній Канаді.

PROMIN

Vol. VIII, 6 ENGLISH SECTION June 1967

SIR JOHN A. MACDONALD

— A TRIBUTE —

BY MARIE BENDAS

At Canada's political helm stands the prime minister — a position created by the adoption of the parliamentary system in 1867, with the passing of the British North America Act. We have been witnessing, through the media of modern communication, an enthralling and intimate view of our thirteenth and fourteenth prime ministers in action during the past few years.

History is the story of man — and politics the tool by which a country's history is shaped. No man should deprecate the politician's role; rather, it is the informed and conscientious citizen's duty to participate in the politics of his choosing in order to improve the governing of our country, not to disparage from an inactive and comfortable distance.

The office of prime minister has been filled with men of varied backgrounds and abilities. But, as political crises in our history show, the office has taught three lessons. These, according to Bruce Hutchison in his recent book, "Mr. Prime Minister, 1867-1964," are: first, "that the Canadian people might quarrel and threaten, but in a crisis they would unite as a true people and nation;" second, "the office of the Prime Minister, incomparably greater and more powerful than the constitution had foreseen or intended, alone could invoke, lead, and deploy the people's energies;" and third, that "the office, now expanded by its opportunities and its dangers, could be adequately filled by no one but a great man — with luck, one man in each generation."

The author states that most of our leaders sought the office through an "insatiable appetite for power." In my view, however, this urge for power is tempered with a foundation of strong moral principles, and a mission of service to party and country.

Canada's first prime minister, Sir John A. Macdonald, is greatest in stature and achievement, and became in his own time, an institution and a legend. He commanded a degree of support and loyalty that returned him to office in spite of incredible accusations of graft in his government and disparagement of his personal

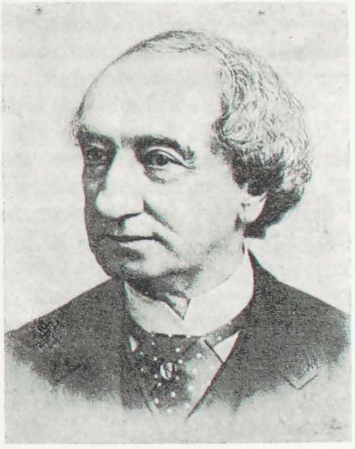

Sir John A. Macdonald

character. Sir Winston Churchill was accorded the veneration due his greatness, in spite of the political dolrums to which he was periodically exiled, and was also given recognition in his own time. Macdonald is to Canada what Churchill is to Britain, and Lincoln to the United States of America.

But plaudits from our public have been slow. Among the few public acknowledgement was Kingston's celebration of the 150th anniversary of Macdonald's birth in 1965, with a program which included a tribute by the Right Honourable John G. Diefenbaker, Leader of the Opposition. At the end of the past year, Prime Minister Lester B. Pearson announced a government plan to mark Macdonald's birthday early in the Centennial year, on January 11th.

Macdonald was a master of deception in his private as well as in his public image. Hutchison describes his appearance: "The tall, loose figure decked out in flashy clothes, the swarm of black curls, the deep, melancholy eyes, the jutting beak empurpleted by whisky, the thin mouth twisted in jest or pain, rather resembled a quizzical stork of exotic plumage always poised for flight yet strangely immovable." But J. B. McGeachy in

a Financial Post article of January 2, 1965, states that "humour, sparkling intelligence and courage" are in the features of his photographs. Certainly he was a master of deception — for he must hide from his public and colleagues, and the gallery in Parliament, several private griefs.

His first wife, a cousin whom he had met on one of his periodic visits to the Old Country, was doomed to spend the dozen years of their marriage bedridden, with Macdonald sitting by her bedside watching her slowly die. Sessions in the Assembly and his law practise were neglected, and his income depleted in the quest for a cure for his wife's illness. A letter to his mother in January 1856 states: "Isabella has been very ill since I wrote last. She was so low that the doctor sent for me to my office, thinking she was dying." And in the next month he writes: "Isabella was desperately ill last week." At the very height of the election campaign on December 28, 1858, Mrs. Macdonald died, the blow being no less severe on John A. despite its ever-ominous presence. Miraculously, a son was born and survived, although a first son had died in infancy. In his old age. Macdonald still clung to a box of the child's toys.

Macdonald's health had been affected. However, he never losts his suaveness, wit, and the power to attract love and devotion from men in all walks of life in the pursuit of his career.

His second marriage was to a family friend, Susan Agnes Bernard, whom he met on the streets of London nine years after the loss of his first wife. Hutchinson states that the new Mrs. Macdonald was an ideal wife, who entertained his political friends, drove him by carriage in summer and by sleigh in winter to his office, and raised his only son, John, in his ugly, comfortable home. In 1869 a baby girl borne by his wife in great agony and just short of death, gradually showed signs of deterioration in appearance and reactions which the parents were forced at length to recognize as mental retardation. The political giant, who by day dominated a House of Commons, returned home at night to read nursery rhymes to a mental infant encased in a woman's body. Hutchison states that "only the courage and religious serenity of his wife made this additional burden supportable. Together they could carry it to the end by pretending that Mary was indeed a child."

Born to a tradesman whose father had been a successful merchant, but who himself could seldom make ends meet. John A., one of five children, was brought to Canada in 1820 at the age of five. "I had no boyhood," he said, and "From the age of fifteen I began to earn my own living," sums up a bleak and possibly influencial period of his life. At fifteen, he entered upon the study of law in Kingston, and in 1833 opened up his own office there. His entrance into public life began with minor chores in the Tory party and his subsequent election as representative to the Assembly. His entry into the larger sphere came with the coalition of the Liberal-Conservative party, formed with the assent of George Cartier as representative of his race from Lower Canada. The basis upon which our country has since been governed — the principle of uniting the moderates of the two founding Canadian races, the English-speaking Protestants of Ontario and the French-Canadian Catholics of Quebec, — had been laid.

May I quote again from McGeachy: "Macdonald played the game of politics as it was played in his time. He was a superb leader, possessed that quality now popularly known as charisma — had a large and devoted following no matter what the political climate and was the genius who created this country. He had no allies or friends outside of Canada, for in Britain his plan to unite the provinces from sea to sea was regarded as fanciful and even if it succeeded, was deemed only a prelude to union with the United States. In Washington the Canadian project was seen as both absurd and against nature." McGeachy further states: "Macdonald invented Canada if any man did."

To retrace history, Macdonald's political problems included race, religion, rebellion, the Family Compact, the Rep. by Pop. movement, the National Policy, the isolation of the provinces, and economic difficulties. The coalition of 1854, the Riel Rebellion, the approachment with British Columbia to bring that colony out of a very real and direct threat of union with the U.S.A., the offer of a rail of steel to connect the opposite ends of a vast continent to evade this American menace, the subsequent Pacific Scandal, as it was named by the Liberals, and the Pacific Slander, as the Conservative Tupper called the Liberal attack on the C.P.R., its bringing down of the Macdonald government — all these events and others were to be a prelude to the great enactment in 1867 on July 1st.

Macdonald's great error was in not recognizing Quebec's reaction to Riel's problem. With his cabinet, both the English and French, considering

the political implications, the question hinged on whether to appease Ontario by hanging, or Quebec by clemency. The decision made a martyr of Riel, tagged Macdonald as "the hangman", and eventually resulted in the lengthy demise of the party from power.

Tt this very point, a rising polititian in the Liberal ranks, Wilfred Laurier, deplored the "neglect of government and the shameless greed of speculators" as the cause of the Metis' grievances, and by this rung won his first firm foothold in the climb to Canada's premiership.

Macdonald had wished for retirement from active politics time and again, but the Conservative party could muster no leader of stature great enough to hold the party in power. He fought and won election after election, growing more sick and tired with the years, but somehow "galvanized by some mysterious force" (Hutchison) attracted audience and brought votes. At seventy-seven, in 1891, Macdonald realized that he would die in harness, and this probably renewed his strength and rekindled his enthusiasm.

American restrictions on trade and the threat of annexation were the issues of the campaign, led against the Liberals under their new leader, Laurier. "A British subject I was born and a British subject I will die" was a slogan Macdonald had used before, but this time it won an election. He claimed that a deliberate conspiracy had been perpetrated to force Canada into the American union, an accusation based on a secret pamphlet pilfered from Liberal files. This same manoeuvre had brought down Macdonald's government during the C.P.R. negotiations.

Sir John A. spoke at a Kingston rally and later collapsed in his railway car. The campaign continued without him, for he was near death. He received news of another victory in bed, and on May 11th, when meeting with the Governor-General, suddenly was made aware that his speech had become blurred. He called for a colleague to conclude the interview, and said when taking his leave, "I am afraid of paralysis — both my parents died of it and, "he added slowly, "I seem to feel it creeping over me."

By May 29th paralysis had indeed crept slowly upon him, disabling him completely — he was not able to move or speak again, although he was fully conscious. Macdonald died on June 6th, leaving behind the myth of a personality both heroic in proportions and very human in its weaknesses.

A fierce brand of Scottish passion and ambition had sustained Macdonald through private griefs, personal problems and a stormy political career. Humoring and cajoling his audiences, Macdonald's oratory was as a magnet increasing his pull at the polls. Acquiring sophistication and elan with political experience, Macdonald developed into a statesman who represented an emerging nation with authority and foresight.

He achieved the union of two races bound to one country. This legacy, tempered with one hundred years of changes in immigration, boundaries, economic and social development, is now in the hands of our present and future leaders. During 1967, in the midst of exhuberant celebration, let us pause to pay tribute to John A. Macdonald, immortal as a maker of Canada.

Fathers of Confederation, assembled in the city of Quebec, 1864.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Володимир Ладижець

ОЙ ПО ПЛАЮ, ПЛАЮ...

Ой по плаю, плаю,
По Верху ходила,
Де, й сама не знаю,
Тайстру загубила.
А у тій тайстрині
Букварець новенький...
Стрівся у ліщині
Заїнько сіренький.
— Ой чи, Лесю, чула?
Каже все узгір'я,
Що поза Менчулом
Школа є для звірів.
Що якесь дівчатко
До білчихи нишком
Принесло під хатку
Дуже мудру книжку.
Ось і поспішаю
В школу по науку.
Як дівчину знаєш,
Потисни їй руку...
Ой по плаю, плаю,
По Верху ходила.
Де, й сама не знаю,
Букварця згубила.

РУДА КІШКА І ДІДІВ БРИЛЬ

Вранці в саду сколотилася буча. „Бідні мої, малесенькі..." — примовляла Світлана, складаючи в пелену тремтячих ластів'ят. А Микола тупав ногами на руду сусідську Мурку, бо не інакше, як вона, ця нахаба й ненажера, зруйнувала ластівниче гніздо, щоб поласувати пташенятами.

Тим часом ненажера й нахаба сиділа на ґанку проти сонця, мружила свої хитрі зелені очі й позіхала.

— Бач, розбійниця, не виспалася! Вночі по гніздах шастаєш, а вдень рота дереш! Ось я тобі! — Микола вихопив з-за паска дерев'яного пістолета й кинувся просто на Мурку.

— Плі! Плі! Стріляю! — оглушливо крикнув він.

Сонна кішка звелась на ноги, як пружина, стала висока й чудна, зашипіла й стрибнула з ґанку в квітник, з квітника — в картоплиння, помчала по городу. Миколка біг за нею, топтав зелену огудину огірків, махав пістолетом і кричав:

— Падай, падай! Плі! Падай, я ж тебе вбиваю!

Але дурна кішка не розуміла військових правил і не хотіла падати, вона з розгону вимахнула на стару високу грушу та й сіла в розвилці між двома верхів'ями. Тут вона була спокійна, бо знала — не дістануть, високо.

— Від мене не втечеш! — насварився Миколка й повернув до хати.

Хата стояла темна й мокра, бо всю ніч періщив дощ. Позадиравши голови, діти розглядали стіну, де вчора було три ластівчиних гнізда, а сьогодні залишилось два. З цих двох, як і раніше, малеча вистромляла чорні голівки з роззявленими дзьобами, дожидаючи своїх мам. Ластівки нишпорили по саду та приносили дітям поживу — гусінь чи комашок.

У двох гніздечках було все гаразд, а третє... Від нього лишилась тільки пляма на стіні. Саме воно, розламане, розчавлене, лежало на траві, а пташину пухову постіль розносив по стежці вітер.

Світлана не знала, що робити з пташенятами. Вона брала їх по черзі в руки і гріла, хукаючи теплом.

Раптом підлетіла мати-ластівка. Прожогом вона кинулася до стіни, до того місця, де було гніздо, припала до неї, мить потрималася там, невідомо як, цівкнула і відлетіла. Те-

пер вона почала робити кола, кожного разу припадаючи до стіни. Але гніздо не з'являлося, дітей не було.

Тоді Світлана побігла в хату, відкрила вікно, постелила на підвіконні м'яку хустинку і, ніби в кубелечко, посадила пташенят.

— Ось твої дітки, годуй їх! — мовила до ластівки.

Та ластівка, мов сліпа, все кружляла, налітала на пляму від гнізда, а пташенят не помічала.

— От ти дурна, — сердилась Світлана. — Це ж твої діти, як ти не розумієш, а ще мати. Знаєш тільки місце, де було гніздо. Ось я тобі зроблю нове.

Сказано — зроблено. Дівчинка вихопила з шафи солом'яного бриля, в якому дід ловив на Дніпрі рибу, зашила один бік крисами до крис, а другий залишила відкритим, пришила стрічку, от і гніздо! У гніздо намостила вати й посадила туди пташенят. Микола поставив до стіни драбину, забив здорового гвіздка і стрічкою прив'язав до нього гніздо.

Діти сподівалися, що тепер уже ластівка визнає своїх пташенят, але тут сталася нова пригода. До хати налетіла ціла зграя чужих ластівок, може з тридцять, може сорок. Вони щебетали всі разом, літали перед гніздом, але жодна не підлетіла до нього близько.

— Дивись, які дружні, — каже Миколка, — всі злетілися нашим на допомогу.

Тим часом кішка тихенько стрибнула з груші і, крадучись попід кущами малини, наближалася до свого ганку. Ще на груші мурчин ніс почув, що її господарка чистить свіжих підлящиків і буде пожива. А хіба ж можна всидіти на груші, серед найжовтіших лимонок, коли пахне рибою?

І саме тоді, як Мурка вхопила першу головку з пахучими червоними зябрами, Миколка впав на неї ззаду, обхопив зі спини, затис руками передні лапи і поніс у свій двір.

— Впіймалася? Я тебе навчу, як драти гнізда! Бачиш, тепер ластівка не визнає своїх діток, а все через тебе, руда прояво! Ці лапи драли?

Він ускочив у хату, де палала розжарена плита, міцно здавив Мурчині лапи і хотів притулити їх до гарячого заліза. Кішка ревнула страшним голосом, вбігла Світлана й турнула брата в бік, він упав. Мурка, подряпавши йому руки, випорснула, але її перехопила Світлана.

— Ось я вчительці розкажу, як ти мучиш тварин. Так тільки хулігани роблять. А якби тебе лапами на гаряче? Моя Мурочка! Може, ти ще й не винна!

— Вона розбійниця, зруйнувала гніздо! — не здавався Миколка.

— Давай перевіримо.

— Давай.

Діти вилізли по драбині на хату, знайшли над гніздом дірку і просунули в неї праву мурчину лапу. Лапа була коротка, до гнізда не діставала.

— Бачиш? Ти думав, ластівки дурні? Вони знають, де ліпити гнізда, ніби виміряли довжину мурчиних лап.

Руду прояву випустили у двір і вона весело помчала догризати риб'ячі голови.

А біля гнізда творилось щось нове й цікаве.

Пташенята повидиралися на край бриля, а ластівка підлітала до нього зовсім близько. Вона тримала у дзьобі гусінь, але дітям не давала, а все відлітала, щебечучи, немов говорила: „Летіть за мною, там і їсти дам!"

Багато разів вона повторила цю пісеньку, поки пташенята зрозуміли її. Одне за одним вони випурхнули з гнізда і, пролетівши кілька метрів, посідали на яблуні. І тут знову налетіла зграйка ластівок, мабуть, вони щось задумали.

— Діти, снідати, швидше! — гукнула мама. Миколка і Світлана побігли в хату, а коли повернулися, то вже не застали ні пташенят, ні їх мами, ні друзів-ластівок. Тільки вітер гойдав порожнього дідового бриля, тер його об стіну.

Дітям було сумно і радісно. Сумно, бо не схотіли жити ластівки в брилі, радісно, що не покинули їх у біді друзі, врятували. Кицьку було виправдано: певно, гніздо розмокло від дощу і впало само, не дарма ж пташенята залишилися живі.

Миколка взяв шматок скла і, сидячи на сходах, шкріб ним дерев'яну шаблюку. Час від часу він вимахував нею, примірявся, як рубатиме ворогів.

А Мурка спала на своєму ганку, поклавши на лапи голову, як собака. Але одне її око було трохи відкрите й світилося зеленуватим вогником. Воно стежило за рухами Миколи, ніби говорило: з цим хлопцем треба бути насторожі.

Галина Ножовник

Лариса Письменна

ГОРИЦВІТ

Любий мій!

Скільки сьогодні сонця — повне небо! Ні, більше, бо хлюпнуло воно через край і залило позолотою землю. Хочеться брати його пригорщами й цідити крізь пальці, як наша Тетянка пісок. Сьогодні весна, вже справжня весна, і тому, мабуть, такі веселі обличчя навколо.

А мені от — сумно, бо тебе немає зі мною. Як затяглося оце твоє осоружне відрядження! Я не можу без тебе радіти весні. Я хочу швидше бути з тобою, Вадиме.

А ти?

Знаєш, я заздрю тобі, бо ти зараз живеш у нашому рідному місті. Ох, як би оце я пройшлася поруч з тобою вузенькими немощеними вуличками (а може, вже їх заасфальтували?), поблукала б по парку (а чи існує наш каштан — пам'ятаєш його?), зазирнула б до технікуму, а найдужче хотілося б мені одвідати мого старенького Дмитра Остаповича, дізнатись — як він живе, показати йому нашу Тетяну.

Ти пишеш: маленьким і глухим видалося тобі наше місто. І тільки? Невже ніщо в ньому тебе не схвилювало, не зворушило? І ще пишеш: „Ніяк не урву часу, щоб зайти нарешті до твого старого буркотуна — надто заплутані справи по ревізії... Дізнався тільки, що він не схотів виходити на пенсію, а й досі працює викладачем в технікумі. Отже, гадаю, не нудьгує: є на кого буркотіти".

Я знаю, ти завжди його недолюблював, і досі не можеш простити, що він прогнав тебе з двору. „Ноги моєї більше тут не буде!" — ти крикнув тоді. Що ж, я бачу, ти міцно дотримуєш свого слова, Вадиме...

Рівно вісім років минуло від того — такого пам'ятного для нас дня. А ніби вчора...

Ти був таким чубатим, самовпевненим, задерикуватим хлопчиськом. Все навколишнє тебе не задовольняло: і наше тихе, занадто „провінціяльне" місто, і наш скромний фінансовий технікум і особливо перспектива такої буденної, „неромантичної" професії. Я знала, ти мріяв про автодорожний. Ну що ж, товаришу ревізоре, тепер той „автодоріг" цілком вистачає, чи не так?

Так от, пригадався мені той — наш — день. Він припав на неділю. Пам'ятаєш, як ми зранку захопили книжки і удвох майнули до лісу? Того року ми саме кінчали технікум, цілісінькі дні просиджували над підручниками, і зустріч наша з лісом тієї весни була першою.

Він зачарував нас — такий прозорий, ніжно-зелений, весь пронизаний повітрям. А зозулю пригадуєш? Вона накувала нам дев'яносто вісім років життя. А може, то кувала не одна зозуля? Та хіба не однаково — все віщувало нам щастя.

Спочатку ми зручно розташувались на узліссі і сумлінно взялися за підручники. Але ти завжди був таким непосидючим і швидко став мені заважати.

— Поглянь, — сказав ти, відбираючи від мене книжку. — Що це таке? Галявина просто на очах змінює колір!

Я глянула і скрикнула від захоплення: все узлісся ніби всипали сонячні бризки — то розквітав горицвіт. Ми бачили, як розриваються золотаві пелюстки.

— Ніби в казці, — сказав ти.

— Ніби в казці, — погодилась я.

Ми забули про свої підручники — чи до них нам тоді було, у весну нашого кохання? — і весь день проблукали у лісі. Загубили мого конспекта з товарознавства, забули, що голодні і давно пора вертати додому. А пам'ятаєш, як ми соромились і боялись одне одного? Ти навіть не насмілився мене поцілувати. І все раділи, що в той день нікого, крім нас, не було в лісі. Тільки ми і горицвіт. А він горів, ніби змагався із сонцем.

Аж надвечір я схаменулась, що загубила зошита. Ми кинулися його шукати, і ти цілком серйозно запевняв, що на тому місці, де лежить „оте чортове товарознавство", навіть горицвіт повинен всохнути. Та горицвіт не всох, і конспект ми не знайшли. Зате я нарвала великий букет цих сонячних квітів і віддала тобі.

Всі кажуть, що ми з тобою — щасливе подружжя. І хіба ж це не правда? Але коли б спитали, який у мене був найщасливіший день, то я б, не вагаючись, відказала: той весняний, найперший спільний день. Хоч він мало не став днем нашої розлуки...

Бо, повертаючись додому, ми посварилися. Признаюсь, я й досі не можу повністю тобі простити ту сварку, адже в ній був винен ти: навіщо ти став ображати Дмитра Остаповича? — Старий сухар, — кепкував ти. — Не розумію, як ти можеш у нього жити? Я б давно втік світ за очі, тільки б не чути його в'їдливого скрипучого голосу.

— Як тобі не соромно! — сердилась я. —

Дмитро Остапович сердечна і щира людина. Ти ж його зовсім не знаєш!

— Це я — не знаю? А хіба ж не він щоразу на своїх лекціях заїдає мене нудними повчаннями? „З вас ніколи не буде справжнього фахівця, коли ви грунтовно не вивчите то-ва-рознав-ство"... Тьху! Навіть повітря навколо нього шелестить, мов суха трава. Як ти гадаєш, що б він сказав, побачивши ці квіти?

— Він сказав би, що вони хороші.

— Ніколи в світі! Він проскрипів би: „Горицвіт, по-латині — адоніс верналіс, збирають ранньою весною, висушують і здають до аптеки. Там з нього виготовляють ліки від серця чи печінки..." Та хіба в нього є жива душа? От за що минулого разу він вліпив мені двійку? Та ще й обізвав легковажним жевжиком!

— Ото диво, що назвав! Бо ти заслужив.

— Ах, ось як? Може, й ти вважаєш мене таким?

— А що ти думаєш? Ти і є легковажний жевжик, коли так говориш про людину, яка дала змогу мені — круглій сироті — закінчити технікум. Ти знаєш, як багато він для мене зробив?

Сварка наша розгоралася, мов вогонь на свіжому вітрі, — обоє ж були однаково запальні і вперті. Додому прийшли ворогами. Зопалу я навіть відняла в тебе свій букет горицвіту.

Ми мовчки стояли на подвір'ї під дверима будиночка Дмитра Остаповича — він тоді був і моєю домівкою — і не дивились одне на одного. І коли з дому вийшов він — причина нашої сварки, — ми теж не промовили ні слова.

Він завжди любив мене, мов рідну, цей похмурий неговіркий старик, і нікому не дозволяв мене кривдити. Поглянувши на моє зачервоніле збентежене обличчя, на твою войовничо наїжачену постать, він розгнівався і, не довго думаючи, показав тобі на протилежний бік вулиці.

— Ви помилилися адресою, юначе, ваша квартира он — з того боку. Тут вам нічого робити. Прошу добре зачинити за собою хвіртку.

Ти спалахнув і миттю вискочив з двору, щосили грюкнувши хвірткою. „Ноги моєї більше не буде..." А Дмитро Остапович взяв мене за руку і повів до хати.

— Чого ти плачеш, Марійко?

Я відвернулась.

— Ну? В чому річ?

— Я... я загубила конспект з товарознавства. А ви мене завтра напевне викличете...

— Обов'язково викличу, ти ж знаєш моє правило. Але ти не тому плачеш, дівчинко.

— Вам цього не зрозуміти, Дмитре Остаповичу, бо ви... — я не доказала. Вперше в житті ворухнулось в моїм серці недобре почуття до нього.

Дмитро Остапович взяв з моїх рук квіти.

— Горицвіт, по-латині адоніс. Ти знаєш, що це означає?

— Ні, — похмуро обізвалась я, і недобре почуття до нього посилилось. „Сухар! Зараз скаже про аптеку..."

— Адоніс — красунь юнак, коханий богині любові — Авродіти. Бачиш, з якою чудесною поетичною легендою пов'язана назва цієї квітки!

Ох, мені тоді було байдуже і до Адоніса, і до Афродіти. Мені було боляче і гірко за себе.

Пригадуєш, як закінчився той вечір? Вже зовсім споночіло, коли ти примчав до мене скуйовджений і щасливий, схопив мене за руки і силоміць витягнув у садок.

— Ти молодець, Марійко! — задихаючись від радості, говорив ти. — Я думав, що ми назавжди посварились, вирішив — умерти, але не поступитись... От бачиш, який я упертий осел? Як я вдячний тобі за те, що ти зробила!

Я не зрозуміла тоді, за що ти дякував, але не стала допитуватись: ти прийшов, і це було найголовніше. Прийшов і забрав мене до себе. Забрав назавжди.

Я зрозуміла лише вчора, коли одержала твого листа... „Сьогодні я бачив дівчаток з великими оберемками горицвіту. І згадав про свій букет горицвіту, що ти тоді поклала на моє вікно".

А знаєш, Вадиме, що не клала я тих квітів? Я навіть не знала, куди вони поділися, думала, що „сухар" просто викинув їх.

Кінчаючи листа, знову прошу тебе: зайди до Дмитра Остаповича Ти повинен це зробити! Довідайся, як він живе? Може, він недужий, може, він самотній? Бо ж гордість ніколи не дозволить йому самому про це написати. А ми... які ми буваєм егоїстичні в своєму щасті...

Бувай здоров, наш рідний. Ми з Тетянкою дуже нудьгуємо без тебе і так чекаємо!

Твоя Марія

Поки поїдете на вакації, перевірте, чи ваша передплата на журнал „Промінь" заплачена". Журнал потребує вас.

ПЕРШИЙ ОБОВ'ЯЗОК ЧЛЕНКИ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА

Доповідь голови жін. т-ва при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, пані Іванни Дженіс, 5-го лютого 1967 р.

Коли українка вписується в члени жіночого товариства, вона зараз приймає на себе певні обов'язки. Її першим обов'язком є бути активною. Неактивна членка залишає в товаристві порожнє місце, якого ніхто інший в жодний час не може заступити. Кожна членка в т-ві є важною. У товаристві знаходяться члени різних станів, звичаїв і освіти. Здібности їхні різноманітні та важливі в нашій громадській праці.

Скільки то разів при розмовах нам доводиться почути вислів „Я не маю часу", — це б то хтось просить звільнення від якогось обов'язку. Все, що є можливе або неможливе в житті ми складаємо на брак часу. І коли глибше застановимось над цим питанням, то побачимо, що Господь-Бог по „демократичному" обдарував кожну людину тим, що звемо „час".

Всі ми маємо 24 години в одній добі. Ніхто не має часу ні більше, ні менше. Час керує нашим життям. Що ми з ним зробимо — залежить від нас. Кожний з нас вимірює іншу цінність на свій час. Кожний з нас є у процесі розбудови свого життя, тож і в успіхи його залежатимуть від росподілу нашого часу.

Статистика вказує, що пересічна людина, яка прожила 70 років роспреділила свій час в такий спосіб: 3 роки на загальну освіту, 8 років на розвагу, 6 років на їжу, 11 років працює на потреби життя, 24 роки спить, 5½ років умивається та одягається, 6 років проходжується, 3 роки проходить на розмовах, 3 роки на читання і лише 6 місяців на молитві.

Ця аналіза виявляє, що в житті людина має повну владу роспреділювати свій час так, як вона сама бажає. Кожна особа, що вступає в члени організації може рішати, скільки часу вона може посвятити в користь товариства. Це може бути одна, дві, чи більше годин на тиждень, однак важним тут є дотримуватись своєї постанови.

Здисциплінована членка не скаже, що вона не має часу на громадську працю в товаристві, бо її совість на таке не дозволить .

Про цей другий Божий дар, що „демократично" росподілений, один визначний філософ сказав таке: „Є дві речі в житті, які викликують страх у мене — зористе небо вночі і людська совість".

Запитаймо себе, що таке людська совість? Яку важливу функцію відограє совість у людському житті? Отже совість це хист і почування, яким ми відрізняємо зле від доброго. Так як наш хист зору відрізнає чорне від білого, так само совість провадить нас і каже нам вибирати добре з поміж злого.

Совість це наш найближчий посереник стичности з Богом. Ми пізнаємо по голосу совісти, коли ми переступаємо Закон Божий. Совість є дивна і могутня сила. Вона спроможна розрадити нас, коли ми творимо добро, або мучить нас, коли ми робимо зло. Совість нас зі сну розбудить, промовить до нас у місці, де є багато галасу. Добра совість це є великим добром людини. Що людина думає, що вона день-у-день робить залежить від її совісті, від вартостей, якими вона заповнює свій час та елементи, що входять в її оточення. Ніхто не може нікому наказувати в чім полягає більша цінність життя.

Ці всі думки приводять нас до питань: Чи кожна членка в жіночім т-ві виконує свої обов'язки? Чи вона виконує взяті обов'язки совісно? Чи вона так виконує свої обов'язки, як колись давно виконував один різьбар, про якого я вам оповім.

Колись давно одна громада будувала свою церкву. Всі старались, щоб побудувати якнайміцнішу й якнайкращу церкву. Багаті люди жертвували свої гроші, ремісники жертвували свою працю. Бідніші помагали, приготовляли каміння, дерево. Ці люди не дбали скільки буде коштувати, або як задовго прийдеться будувати церкву. Прийшов один чоловік, який занимався різьбарством на камені. Він пожертвував свою працю. Був він уже старий і в нього тряслись руки, однак він був талановитий різьбар. З великою майстерністю він вживав різець і молоток. Йому припоручили вирізьбити статую ангела в кутку церкви. Цей куток завжди був напів темний. Тільки обличчя ангела будуть люди бачити. Майстер вирізьбив ангела з прекрасним обличчям, наче б він був живий. Але майстер цим не вдоволявся — він продовжував свою працю і під його різьбарським долотом одяг ангела ставав мов з шовку. З великою терпеливістю він щодня продовжував свою працю. І от одного дня за плечима в різьбара зупинився чоловік, приглядаючись до праці і захоплювався її мистецькою красою і спитав:

„Чому ти так уважно працюєш над тим одягом? Адже ніхто ніколи не буде його бачити, бо цей куток такий темний і ніхто не буде знати, хто був майстром цієї фігури.

„Так, це правда, — відказав скульптор, — але Бог бачить і знає хто був його робітник.

Коли ми порівняємо наше товариство до тої давньої громади, то побачимо, що у нас є люди, які жертвують гроші, час, працю. Кожною такою одиницею керує її добра совість. І кожна членка нашого жіночого т-ва є тим різьбарем; вона бере на себе певні обов'язки, які вона може виконатои для добра товариства. І так як різьбар виявив добрі риси свого характеру, так і кожна членка в подібний спосіб виявляє свою волю, свій характер. Одна англійська пословиця каже: „Не по словах судять нас люди, а по ділах наших".

Хай же наші діла в товаристві виявляють нашу вдячність Богові за його дари часу і совість. Працюймо всі разом так, щоб наша праця була корисною для товариства та милою для Бога.

КОЛИ СТОМИЛИСЯ НОГИ

Жінкам знайоме це відчуття. Найчастіше воно виникає на кухні, коли доводиться досить довго тупцювати майже на одному місці, тривалий час стояти в позах, що мимоволі викликають певні статичні напруження. Від цього ноги часто стомлюються ще більше, ніж від тривалих переходів.

Що ж робити в таких випадках? Найкраще — відпочити протягом кількох хвилин, лежачи. Лягти необхідно на спину, поклавши руки під голову, а ноги піднявши вверх — на спинку ліжка або спертися ними об стінку тощо. Після 5—6 хвилин відпочинку корисно розслабити ноги і виконати легкі потряхування кожною. Не завадять також і кілька дихальних вправ. Зокрема, така: сісти на стілець, ліву ногу вільно відвести в сторону і розслабити. Те ж саме виконайте правою ногою. Можна аналогічні вправи — відведення в сторону і розслаблення — зробити і для рук. Повторіть кілька разів.

Найкраще ж, звичайно, розвивати і зміцнювати м'язи ніг. Допоможуть в цьому різноманітні присідання, стрибки, гра у бадмінтон, волейбол, теніс і піші прогулянки.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

СВЯТОЧНА ІМПРЕЗА І ПОЧЕСНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНКИ
Давфин, Ман.

Жіноче товариство, відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки в Давфині належить до тих активних товариств, яке безперервно працює як на полі освітнім при Українськім Народнім Домі, то так і Української Греко-Православній Церкві Св. Юрія Переможця. Його активну і широку громадську працю треба завдячувати ідейному членству, провідницям, які в найтяжчих часах, ніколи не опускали рук і тим самим зуміли зберегти і виховати чимало молоді і задержати взірцевий рівень своєї праці.

Одною з таких провідних членок є пані Юстина Дух, одна з оснувательок т-ва ім. Лесі Українки, яке зорганізувалась 1928 року, разом з побудовою Українського Народного Дому. В неділю, 26-го лютого 1967 р. під час концерту-роковин Лесі Українки жіноцтво вшанувало свою довголітню членку пані Юстину Дух почесною грамотою Союзу, надавши її почесне членство на життя.

Церемонію вручення грамоти виконала голова товариства пані Марія Андрейчук. У своїм слові, пані Андрейчук оцінила 39-літню працю пані Дух, та зложила їй гратуляції і побажання в імені всіх членок т-ва.

По цім слідувала концертова програма присвячена роковинам патронки т-ва поетесі Лесі Українці. Святочна програма відбулась під керівництвом пані Марії Білоус, яка відкрила свято вступним словом. В програму свята входили деклямації, хорові пісні та сольоспів — більшу частину концертових точок виконувала молодь. Деклямували з поезії Лесі Українки Ґеня Маранчук, Петруся Шовдра й Єлисавета Павлюк. Діялог з дитячих років Лесі Українки виконали Савеля і Олеся Ситник, піяно-сольо виконала Галя Олесюк. Сумківський хор під проводом пані П. Грицай проспівав кілька пісень, а жіночий хор під проводом диригентки пані Галини Гендерсон-Лазарук закінчував мистецьку програму. Кінцеве слово виголосив Всеч. о. М. Олесюк, підкресливши важливість свята та дав оцінку праці жіноцтва над громадським вихованням молоді.

Зліва направо на переднім фоні Юстина Дух, поруч неї Марія Андрейчук, голова відділу.

Н. Н.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ У РЕДЖАЙНІ

У неділю 5-го березня, старанням культурно - освітнього комітету при відділі „Доньки України", відбулась святочна академія присвячена пам'яті незабутньої поетки, Лесі Українки. Програма була коротка, але дуже змістовна. Приємно було бачити таке велике число громадян.

Пані Марія Корпан, голова відділу, відкрила академію вступним словом і покликала добр. Галину Кіцюк прочитати реферат. Свій реферат добродійка назвала „Казка - істина". Це була дуже цінна доповідь. Починаючи словами „Колись, давно...", а дальше присутні почули неначе казку про давню історію нашої землі, почавши ві Трипільської культури. Про культурні та політичні зміни, які проходили на території України впродовж віків. Про ролю „старшого брата" в історії нашого народу. І як з терпіння народу зроджувались поети ,та яку важливу ролю відіграли вони в боротьбі за національне відродження. Добродійка спинилася трохи довше на творах Лесі Українки.

Головною метою доповідачки було звернути увагу слухачів на те, до яких сумних наслідків доведе нас занепад української мови. Добродійка зацитувала уривок з поеми В. Коротича „Безсмертя", присвяченого І. Франкові, в якому сказано, що поети помруть тоді лиш, коли посліпнуть їхні читачі.

— „В один момент я збагнула цілу страшну правду сказаного... З кожною людиною чи дитиною, яка не знає української мови, вони (поети) щораз більше зближуються до цілковитої мертвоти" — сказала доповідачка і навела приклад як непоетично звучать українські поезії у перекладі на англійську мову.

На закінчення добродійка звернулась до слухачів з такими словами:

— „Розкажіть дітям своїм „казку істину" про великий старинний нарід. Вцепіть їм гордість за своє походження. Тоді вони радо вивчатимуть рідну мову і відкриються їм двері до величезних, пребагатих скарбниць залишених нам у спадщині.

Не даймо своїм дітям осліпнути! Не даймо вмерти поетам!"

Пані Одарка Лапчук продеклямувала поему Лесі Українки „Подорож до моря", а тому що п. Лапчук походить з Волині і цей вірш для неї особливо близький, слова: „Прощай Волинь, прощай рідний куточок..." звучали так, неначе їх сама поетка говорила.

Пані Корпан подякувала добродійці Кіцюк за такі цінні думки висловлені у рефераті, пані Лапчук — за гарно виконану деклямацію, а присутнім за те, що звеличали свято своєю присутністю. Після академії пані з товариства подали смачну перекуску.

Присутні склали 22.00 долярів, які призначено на наш журнал „Промінь".

Анна Мудра, освіт. референтка.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Монтреал

Дня 26 лютого 1967 р. жіноче т-во ім. Лесі Українки, при церкві св. Покрови в Монтреалі, влаштувало свято в пам'ять своєї патронки, великої поетеси Лесі Українки.

На святі була присутня шановна гостя всеканадійська голова Союзу Українок Канади п. Анна Токарик. Свято відкрила голова нашого відділу д-ка Галина Костюк і щиро привітала дорогу гостю. Доповідь на тему „Леся Українка — велика поетеса і патріотка" виголосила Марія Степова, подаючи новіші джерельні матеріяли та окреслюючи образ поетеси світової міри. Після доповіді п. Надія Грицина представила присутнім п. Анну Токарик, подаючи відомості про її працю в жіночому русі, а п. Надія Михайловська удекорувала її гарним корсажем. Крім наших членок були також

ВШАНУВАЛИ СВОЇХ ЧЛЕНІВ
Скарборо, Онт.

Українська православна громада св. Анни в східній дільниці Великого Торонта, Скарборо, є одною з наймолодших, бо й церква ще не викінчена і членство її складається з молодших родин, за винятком кількох старших, між якими є родина, Василь і Марія Крежановські, що дочекались 50-річного золотого ювілею їхнього подружжя. При цій нагоді жіноче т-во св. Анни, відділ СУК, взяло на себе обов'язок віддати шану своїй членці і старшій сестриці при церкві, а церковна громада вшанувала свого старшого брата-паламара, що прислуговує свому парохові і є правою рукою церковної управи. Між іншим, не зважаючи на свій вік, п. Василь ще виконує працю загального контрактора.

П-во Василь і Марія Крижановські

В суботу, дня 18-го лютого, ц. р., відбулось ювілейне прийняття, починаючи молебнем у церкві. По благословенні ювілятів, родина і гості зійшли в нижню залю й засіли при столах до гарно приготованої вечері. Голова громади, п. П. Темрик, привітав ювілятів і гостей і попросив о. П. Самця до молитви й благословення столів.

Були привіти від громади, жіночого товариства, сельчан, родини і від провінції Онтаріо. Це була мила несподіванка для родини Крежановських, яким Всевишній довзолив дочекати так важливої для них святочної хвилі в їхньому житті. Дочка, сини й внуки мали нагоду віддячитись родичам, а громада потрудилась, щоб вшанувати своїх трудолюбивих членів.

М. Боднарчук.

гості з нашої громади та Собору Св. Софії.

Пані Токарик виголосила довшу доповідь про працю Союзу Українок, згадала про свою поїздку до Тегерану на Світовий Жіночий Конгрес, а найбільше зупинилась над тим, як вона відвідала Україну, про яку знала лише з оповідань своєї покійної доброї бабусі. Своєю вмілою та щирою розповіддю, захопила присутніх до сліз.

Були запити, а зокрема цікавий виступ проф. А. Степового про вимоги праці серед молоді, на сьогоднішній день.

Концертова частина складалася з деклямацій, співів та гри на піяно. Надія Костюк продеклямувала вірш Л. Українки „Мій шлях", Ніна Вусата вірш „У путь", Неля Гайчук вірш із циклю „Сім струн", а п. Євгенія Павлівець вірш „Пам'яті Лесі Українки". Учні Рідної Школи Люба Передерій і Надія Костюк проспівали дуетом три пісні: „Краю мій", „Тихенький вечір" і „Київ мій", а п-а Маруся Гайда відіграла на піяно кілька народніх пісень.

Після цього гарного концерту було чайне прийняття і товариська гутірка. Д-ка Г. Костюк щиро подякувала всім, а зосібна п-і А. Токарик за труд і увагу. Молитву перед і після трапези проказав о. настоятель О. Костюк. Ще довгенько учасники розмовляли між собою під вражінням свята.

Марія Степова.

В ПОКЛОНІ ЖІНКАМ ПІОНЕРКАМ
Реджайна, Саск.

Цьогорічне Свято Героїнь в Реджайні мало особливий характер. З уваги на 100-річчя Канади і 75-річчя поселення українців, програма свята була присвячена вшануванні української жінки піонерки. До атракції свята причинилась виставка образів малярки Парані Іванець з Едмонтону. Це виставка була наче ілюстрацією мистецької творчости української жінки в Канаді.

Свято відбулось старанням жіночого КУК, у склад якого входять всі чотири жіночі організації: ЛУКЖ., ОЖ., ЛВУ., ОУК. і СУК. Головою жін. КУК. є Соня Сагаш. Це вже увійшло в традицію, що в останніх роках такі святкування відбуваються спільними силами місцевих організацій.

В неділю, 19-го березня авдиторія була заповнена публікою. Програмою керувала, відкривши її коротким вступним словом, голова Соня Сагаш. Після відкриття виступила група дівчат, які відспівали на два голоси „Стоїть гора"... і „Зоре моя вечірняя". Голова відділу Союзу Українок, Марія Корпан прорецитувала вірш присвячений Сторіччю Канади. Доповідь виголосив д-р Богдан Казимира. Прелегент працює над дослідженням історії поселення українців в Канаді. У своїй обширній доповіді він віддав належну пошану українським героїням, що від початку нашої історії приносять славу українському народові. Друга частина доповіді насвітлювала багатий вклад української жінки в розбудову організованого життя нашої спільноти в Канаді, подаючи документальні матеріяли, дати, імена, статистику.

У дальшій програмі виступала А. Саганська з сольоспівом „Садок вишневий" і „Взявби я бандуру", а на додаток пісню „У ювілей Канади". При фортепіяно була молоденька піяністка М. Наконечна. Таня Воробій вправно відограла на фортепіяно композицію Баха.

Після офіційної частини слідувало чайне прийняття, а приявні оглядали виставку образів, зокрема приваблював глядачів олійний образ „Осінь на фармі". Цей образ малярка П. Іванець подарувала відділові жіночого КУК на розіграву як дар для українських громадян в Реджайні. **А. Мудра.**

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ЧАЙ НА ЖУРНАЛ „ПРОМІНЬ"

Тому, що при нашій громаді постійно відбуваються різні імпрези, наш відділ при Катедрі Св. Івана був змушений силою обставин зарядити свято Лесі Українки і чай на журнал „Промінь" в той самий день. Підприємство відбулося в неділю, 5-го березня, в новій Авдиторії, по полудні.

Для вигоди гостей, по всій залі були малі столики, застелені вишиваними обрусиками, а на середині кожного пишався малюнок з обкладинки „Променя", проект маляра-мистця Вадима Доброліжа. Перед сценою стояв стіл, на якому був великий портрет-малюнок Лесі Українки, прикрашений вишиваними рушниками, а по боках лежали твори поетеси.

Гостей вітали пані Євгенія Дженис, голова відділу при Катедрі Св. Івана і пані Катерина Міськів, голова комітету журнала; чай наливали добр. М. Хом'як, добр. Ю. Лучак, добр. С. Фляк і добр. С. Юрківська. Реєстраційну книжку доглядали пані М. Будник і пані С. Гриник; передплати брали пані Е. Верхомин і пані А. Мисак. Пані М. Солован, голова соціяльного комітету занималася перекускою, а помагала її пані М. Гринчук.

Для розваги гостей, наш молодий Василь Базюк відіграв дві точки на клярнеті, а його сестра Маріянна акомпаніювала йому на піяно. Два брати, Богдан і Маріян Карп'яки виконали український танок.

Чай відкрила пані К. Міськів. Вона коротко пояснила про великі користи, що наш „Промінь" приносить нашому жіноцтву в Канаді й гарячо апелювала, щоб усі старалися якнайбільше поширювати журнал у цьому році Сторіччя Канади.

Пані Стефанія Пауш виголосила головну доповідь. Комітет вважав, що для ширшої інформації, краще буде спімнути й про інших наших визначних письменниць, отож, пані Пауш подала стислі описи творчости чотирьох наших видатних письменниць: Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Наталії Кобринської і Марка Вовчка.

Стефанія Пауш,
корес. секр. відділу при
Катедрі Св. Івана.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ Вінніпег

Річні збори: На річних зборах відділу при Катедрі Пресв. Тройці увійшло до заряду т-ва поважна скількість

Зліва направо пані: М. Гринчук, Е. Верхомин, С. Пауш, К. Міськів, Є. Дженис, М. Соломон.

молодих пань. Це вказує на здорові відносини та зріст нашої організаційної праці. Старше членство радо вітає добр. пані Олю Філь на позиції голови відділу та всіх молодших пань, які прийняли на себе певні організаційні обов'язки. Треба сподіватися, що надійні нові сили підсилять працю у відділі.

Свята Вечеря: Спільна Свята Вечеря в навечеріє Йорданських свят увійшла вже в традицію, де ціла наша громада, як одна родина засідає до столів. Свято починається врочистою Вечірньою в церкві ,водосвяттям. Опісля програма продовжується в Катедральній залі при смачній і багатій вечері. В програму входять святочні привітання, короткі промови, а загальний спів колядок учасників завершує цей врочистий вечір. Вечерю улаштовує відділ Союзу при помочі членок громади.

Доповідь: Заходами освітнього комітету при відділі відбулась 15-го лютоог цінна педагогічна доповідь на тему „Нові методи в навчанні малих дітей". Доповідь виголосила пані Одарка Грицина-Троска, М. А., лекторка Манітобського університету. Доповідь викликала велике зацікавлення та закінчилась питаннями і дискусіями. Гостю-доповідачку представила пані Марія Юрків, а подяку зложила пані Ірина Скузанська.

Виставка: Комітет підприємств улаштував приємний вечерок-виставку і моделювання весняних капелюшків вечером 8-го березня. На запрошення комітету місцева фірма доставила капелюшки різних стилів як татакож вислала свою представницю, яка подавала цікаві коментарі. Членки нашого т-ва виконували ролю модельок. Пані Ігнаш, членка комітету підприємств керувала програмою. На закінчення членки т-ва подали чай.

Весняний базар: В днях 17 і 18-го березня членки жіночого т-ва улаштували весняний базар. На щире признання заслуговує собі цьогорічний базаровий комітет, завдяки якому базар відбувся успішно.

Весняний концерт: Заходами недільної і української школи та садочка, старанням учителів при громаді відбувся весняний концерт в авдиторії Катедри Пресв. Тройці. Українською школою і садочком опікується відділ ім. Лесі Українки. Користь з таких концертів є велика, це дає учням нагоду вправлятися в літературній мові, виучувати вірші, пісні та привикати до виступів на сцені, батькам знов дає нагоду бачити поступ дітей в навчанні української мови.

Свято Лесі Українки: Заходами освітнього комітету відбулася 22 березня академія присвячена роковинам патронки т-ва Лесі Українки. Програму відкрила членка комітету добр. Галина Слюзар. Святочну доповідь виголосила пані Галина Мухин на тему „Лабораторія творчої праці Лесі Українки". В концертову частину програми входили деклямації у виконанні: пані Савеля Мулик-Луцик — „Надія", пані Анна Назаревич — „Свята ніч", панна Софія Яресько — „Перемога". Інсценізація „Сон маленької Лесі" виконали діти молодшого СУМК під проводом пані Ольги Завісляк. Со-

льо на акордіоні відограла Даруся Друль, сольо-спів добр. Оксана Онуфрійчук — „Гетьте думи", „Стояла я і слухала весну" та одну клясичну арію „Се му мамі". Піяно-сольо — Степан Сенайко.

Спростування: В осінньому ч. журнала з м. р. було подано, що відділ ім. Л. Українки при Катедрі видав похоронний обід в память бл. п. о. Т. Ковалишина. Робимо спростування — цей обід був виданий заходами всіх жіночих т-в при православних громадах міста Вінніпегу і Трансконти. За неточність перепрошуємо.

Єлисавета Білич, пр. рефер.

ПАМ'ЯТІ ПІОНЕРКИ бл. п. МАРІЇ СМЕТАНЮК

Саме в той час, коли відбувались річні збори відділу Союзу ім. О. Басарабової в Гефорді, Саск., 4-го грудня 1966 року відійшла у вічність в льокальнім шпиталі дорога довголітня членка т-ва бл. п. Марія Сметанюк, проживши 74 роки.

Для нашого відділу це дійсно велика і болюча втрата, бо покійна була активною членкою, належала до Союзу Українок Канади 34 роки. Разом з іншими допомагала організувати жіноцтво 1929 року біля Пискливців на фармах 7 миль від Гефорду. Занимала вона ріжні позиції в заряді. В той час відбувались всякі проби, збори, вечірки читання і все в неї в хаті на фармі. Не раз опікувалась нашими священиками, бо треба було привести, доглянути ,погостити і назад відвести до міста.

Пізніше покійна переїхала жити до міста Гефорду і тут виявила велику активність при відділі, де була господинею в товаристві через довгі роки. Покійна Марія мала велике замилування до читання книжок, часописів, до вишивання, знала різні стіби. На зборах вона завжди читала обіжники з централі Союзу, цікавилась українським життям та подіями в світі. На кожнім базарі являлись її прекрасні вишивки. Дуже багато посвятила часу на вишивання обрусів на престоли до церкви. Ніколи не оминала зборів відділу, все брала активну участь в дискусіях.

В 1964 році товариство відзначило покійну почесним членством відділу, грамотою за 31-річну працю в Союзі Українок Канади.

Похорон покійної Марії відбувся 9-го грудня 1966 року при участі численної родини і приятелів. В сороковий день Всеч. о. Мельник відправив поминальну Службу Божу. По відправі о. парох проголосив збірку на журнал „Промінь", яка принесла 22.05 дол. Покійна дуже цінила наш журнал.

В імені членок відділу Союзу Українок Канади в Гефорді висловлюємо родині наше співчуття.

Оля Андрущак.

РІЧНІ ЗБОРИ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ Відділ у Гамільтоні

Річні загальні збори Комітету Українок Канади, відділу в Гамільтоні, відбулися в дні 13-го березня ц. р. в залі української православної громади. На зборах були присутні делегатки українських національних жіночих організацій м. Гамільтону, що заступали СУК, ЛУКЖ, ОУК, ОЖЛВУ та українську еванг. церкву. Предсідницею зборів обрано пані М. Пилипюк, а секретарками А. Бойко та С. Фесяк. Після прочитання та одобрення протоколу з минулих річних зборів, звітували за діловий рік: голова відділу КУК пані А. Полос та члени управи пані Р. Кучер, Л. Кривокульська, М. Пилипюк. А. Кіт та Д. Придаткевич. Звіти були ясні та вичерпні та дали докладний образ пророблено праці за минулий рік. Зокрема підчеркнено підготовчу працю нашої участі в святкуваннях Століття Канади міста Гамільтону. На внесок Контрольної комісії збори одноголосно уділили абсолюторію уступаючій управі. Згідно з прийнятою системою, того року вибрано головою Комітету Українок Канади пані Т. Ружицьку, заступниці: пані Г. Лазарович і пані Л. Кривокульська, секретарки — української мови пані Р. Кучер, англомовна пані Паріш, скарбник пані А. Чорнейко, освіт. референтура пані Д. Придаткевич, С. Фесяк, І. Стахів та Д. Погорецька, архів пані А. Кіт, прес. реф. А. Бойко та член управи пані А. Федак. До контрольної управи увійшли пані А. Полос, Николюк та М. Давсон. Головою базарового комітету до Століття Канади обрано пані М. Пилипюк, а господарську частину очолили пані К. Подолян та М. Телішевська.

Після виборів відбулася коротка та жива дискусія про завдання та працю нашого відділу на будуче і чайком, що його приготовили пані з СУК, закінчено ці ділові річні збори. Наприкінці мені приємно згадати, що присутні делегатки, як вияв подяки за пророблену працю минулих літ, вручили б. головам Комітету Українок Канади паням А. Кінар та А. Полос відповідні подарунки.

А. Бойко, прес. реф.

ЗОЛОТЕ ВЕСІЛЛЯ Ендевор, Саск.

Заходами пані Робінсон, дочки п-ва Причунів приятелі і місцеві громадяни улаштували для них несподіванку — ювілей їх подружжя з нагоди 50-ліття їх вінчання. Прийняття відбулось 19-го лютого 1967 р. в залі Українського Народного Дому.

Коли п-во Причуни увійшли до залі і привітали дочка, зять, свояки та всі гості. П-во Причуни були зворушені до сліз такою сердечною увагою, коли побачили стільки гостей. Найперше дочка п-ва Причунів вчепила мамі букет із золотих квітів, другий букет з рожевих квітів вчепила пані С. Чорнобай, яка була дружкою, а білу квітку вчепила татові.

Столи для святочного прийняття були гарно застелені. На середині був двоповерховий коровай-торт прикрашений золотими квітами. Ювілятів запрошено за стіл, а п. Степан Чорнобай підняв келих з вином та побажав ювілятам щастя, здоровя і много літ прожити. Гості встали, випили тост.

Після трапези забрав слово п. Василь Монюк, яким переказав про життя і працю п-ва Причунів. Повінчались вони ще в рідним селі в Україні 1917 року. Обидвоє походять з Галичини. До Канади приїхали 1927 року і осілись на фармі. Оповів про їх життя тут як добрих сусідів, взірцевих громадян та побажав їм многоліття. Всі гості встали та відспівали їм „Многая літа".

Пані О. Вівчарук вручила пані Причун букет квітів від церковних членок. У своїм слові пані Вівчарук оповіла про громадську працю п-ва

Світлина членок відділу ім. Лесі Українки в Ст. Кетерінс, взята під час святочного концерту з нагоди роковин Лесі Українки.

Причунів, що вони завжди були щирими українцями, обидвоє вони працюють на народнім полі, як в церкві, то так і в Народнім Домі. Пан Причун є довголітнім головою Українського Народного Дому в Ендеворі.

Відбулось традиційне дарування ювілятів. З того п-во Причуни подарували 10 дол. на церкву, а 10 дол. на Народний Дім.

На закінчення промовляла пані Олена Вівчарук. Вона оповіла дещо про їх життя. Не було в них своїх дітей і коли вже оселились на фармі прийняли собі за свою маленьку дівчинку, виховали її на гарну людину. Сьогодні пані Робінсон живе в Кемсаку у своїй власній родині і подбала щоб вшанувати батька й матір, які були добрі для неї. Тепер п-во Причуни радіють донькою, зятем та трьома онуками.

Пані Робінсон подякувала всім гостям, що на її запрошення так численно зійшлися, а родичам подякувала за опіку і виховання та побажала їм щастя, здоров'я і многих літ. Гості ще раз проспівали многоліття ювілятам.

Одна з гостей.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Ст. Кетерінс, Онт.

Праця в нашім жіночім товаристві відділ ім. Лесі Українки оживилась з приходом Всеч. о. і добродійки Легенюків. Їх старання відновити працю не були даремними. Під проводом молодої енергійної голови пані Тетяни Дем'яненко т-во начислює 60 членок. До управи т-ва увійшли такі пані: Тетяна Дем'яненко — голова, Ф. Бонар — заступниця, Н. Андрусів — секретарка, Д. Виндяк — касієрка. О. Васильців — фінансова секретарка. Господарським відділом завідує п. Бондзюк, Н. Бойчук, А. Васильців і до помочі їм інші членки.

Жіноче товариство улаштувало 26 лютого ц. р. роковини своєї патронки Лесі Українки. Хоч програма свята була скромна, однак цінна своїм змістом. Портрет поетки членки прибрали вишиваним рушником та квітами. Поруч нього були розложені твори Лесі Українки і журнали. Вступне слово до зібраних виголосила голова пані Дем'яненко. Добр. Легенюк прочитала цінний реферат. По цім відбувся чай і розігравка. На памятку цього свята оживленої праці, членки стали до фотографії.

Дай Боже, щоб програма свята на другий рік була багатша і число членок подвоїлось. Т-во ім. Лесі Українки льокується при Укрваїнській Православній Церкві.

М. Турцевич-Пилипчук.

ВИСТАВКА ВЕЛИКОДНОГО ПЕЧИВА
Росборн, Ман.

В м. березні жін. т-во, відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки улаштувало в домі голови т-ва пані Анни Стреньг виставу Великодного печива — паски, писанки, вишивки та інші речі. На цю імпрезу т-во запросило гостей і окружну представницю Союзу Українок пані Михайліну Чвалюк з Мензі.

Членки і гості з цікавістю вислухали промову пані Чвалюк. Спочатку вона оцінила нашу працю, дала признання господинням за таке гарне печиво та вишивки, говорила про потребу дальше зберігати наші традиції і все своє рідне, а по цім прочитала нам реферат про поетку Лесю Українку, заохочуючи жінок до читання і щоб знайомились з творами інших наших письменниць.

Того самого вечора членки нашого т-ва вшанували свою новообрану голову т-ва пані Анну Стреньг з нагоди її дня уродин у 72-річчя її життя. Помимо свого віку пані Стреньг тішиться добрим здоров'ям. В громадській праці вона все щира і свідома своїх обов'язків, взірцева членка, добра господиня і при церкві сповняє обов'язок сестриці. Наші членки привітали її побажали многих літ та подали чай і перекуску.

Переведено збірку і з тої суми 4 дол. призначено на передплату журнала „Промінь" та 1 дол. на пресфонд, а 2 дол. на Червоний Хрест. Того вечора наше т-во збагатилось ще одною членкою — вписалась пані Ф. Курчаба.

Анна Бельбас.

Засохлу гірчицю можна освіжити, додавши до неї кілька крапель оцту.

**
*

Щоб відчистити свіжі плями плісняви на тканині, змочіть їх кілька разів соком цибулі і виперіть тканину в гарячій воді.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Чатам, Онт.

При кінці м. р. 11 грудня жіноче т-во улаштувало в найнятій залі „Гостинну Св. Миколая". В програму свята входили деклямації, коляди, гра на акордіоні та піяно у виконанні учнів української школи. Ролю Св. Миколая виконав п. Олекса Хортів. На Різдво членки жін. т-ва ходили з колядою.

21го січня ц. р., заходами жін. т-ва відбувся базар, який пройшов успішно із знатним моральним успіхом та приніс матеріяльні доходи.

26-го лютого жін. т-во улаштувало роковини Лесі Українки. Голова відділу пані О. Маковецька керувала програмою. Свято відкрила вступним словом добр. К. Квасницька, зясувавши значення Лесі Українки та її творчости в житті українського народу. Пані Іванна Іваночко — художне читання, вірш — „Де її струни", пані: О. Маковецька і І. Іваночко відспівали дует „Туман хвилями лягає", деклямації: учень української школи Олег Петрусенко — „Ой вишеньки, черешеньки" і Одарка Іваночко — „Надія", пані: М. Командат і О. Маковецька відспівали „Україно моя мила" і учень української школи відспівав „Це мій рідний край".

Святочний реферат „Життя і творчість Лесі Українки" виголосила пані Мінодора Комендат. Реферуючи кілька поезій Л. Українки пані Комендат проаналізувала зміст драми „Лісова пісня" вказуючи на провідну думку твору.

Учень української школи Григорій Петрусенко відограв на акордіоні три пісні; пані М. Командат — деклямація „Контра спем сперо"; пані О. Маковецька проспівала „Я бачив як вітер берізку зломив". Слово оцінки значення таких імпрез виголосив Всеч. Мит. К. Квасницький та магістер І. Командат. Слово подяки учасникам програми виголосив п. О. Хортів. Програма свята закінчилась відспіванням гимнів — королівським і українським.

В неділю, 2-го квітня місцевий відділ Союзу при помочі членів громади Української Православної Церкви в Чатам вшанували память незабутнього генія і пророка Тараса Шевченка. Свято відкрив п. Степан Петрусенко. Вступне слово виголосив Митрат К. Квасницький, в якім окреслив велике значення Шевченка та його поезії в житті українського народу.

Святочною програмою проводив п. С. Петрусенко. Мішаний хор під управою п. Івана Маковецького відспівав „Заповіт". Художнє читання поеми „Сон" виконала пані І. Іваночко. Олесь Петрусенко, декл. „Мені однаково", мішаний хор відспівав „Вечір на Україні", Роман Гандзи, декл. — „На могилу пророка", пані М. Командат, декл. — „До Основяненка", Григорій Петрусенко, декл. — „Мені тринадцятий минало", Одарка Іваночко, декл. — „На вічну память Котляревському".

Цінну доповідь — „Тарас Шевченко великий дух нашої нації" виголосив маг. Іван Комендат. Доповідач з'ясував геніяльну постать Шевченка і його вплив на національне відродження нашого народу.

Пан О. Хортів прочитав вірш „На похорон Тараса Шевченка", жіночий квартет, пані: О. Маковецька, І. Іваночко, М. Комендат і А. Маковецька відспівали „Дівчинонька моя", учениця української школи Одарка Іваночко „вишиваючи" портрет приговорювала: „Чи вдам я ті брови кошлаті й ті вуса козацькі" і показала вже вишитий портрет поета. Учень Рідної школи К. Ферґусон відограв композицію на акордіоні, а учениця Рідної школи Е. Ферґусон на піяно, мішаний хор відспівав „Реве та стогне", в якім сольо виконала пані О. Маковецька, пані М. Петрусенко, декл. — „Як би ви знали паничі".

В кінцевім слові п. О. Хортів зложив подяку виконавцям програми та присутнім громадянам. Концерт закінчився гимном „Ще не вмерла Україна".

Жіноче т-во приготовляється до влаштування спільного свяченого та свята День Матері. При влаштовуванні кожного свята жін. т-во завжди приготовляє чайне прийняття.

Клеоніка Квасницька, осв. реф.

ЖАЛІБНА ПАНАХИДА ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ...

Торонто

Під час другої світової війни ,сталась була на Волині 17-го квітня 1943 року жахлива подія: жорстокий німецький окупант знищив все населення села Красний-Сад, повіт Луцьк.

В пам'ять тих, які упали жертвою жорстокого окупанта в цій трагічній події в Катедрі Св. Володимира в Торонто кожного року відправляється Панахида. Цього року Панахиду відслужили 16 квітня настоятелі нашої Катедри, Всеч. о. о. митр. Дмитро Фотій та о. Петро Ференців. Співав Катедральний хор під диригентурою п. Юрія Головка.

Після Панахиди відбувся поминальний обід в домі п-ва Касіяна і Катерини Павлів, які були свідками цієї страшної події. З того приводу, в пам'ять жертв поляглих, пані Валентина Лавренюк провела збірку на нев'янучий вінок в користь журнала „Промінь". Зібрано $18.00. Відділ Союзу Українок ім. Кн. Ольги складає щиру подяку п-ву К. К. Павлів.

В. Лавренюк, кор. секр.

В другу річницю Поминального Богослуження по бл. п. Євдокії Буряник, що його відслужив Всеч. о. Апонюк, складаємо на вінок з найкращих нев'янучих квітів в її світлу память — 10 дол. на журнал „Промінь" від родини Покійної.

Марія Березюк, донька,
Айтуна, Саск.

Поправка: — В числі з травня на стор. 14 було помилково подано „у треті роковини". Має бути: В пошану світлої пам'яті моєї дорогої, незабутньої матері, бл. п. Варвари Дирбавки у тридцяті роковини на нев'янучий вінок...

На нев'янучий вінок бл. п. Івана Новака на його свіжу могилу в Єлов Крік, Саск. від учасників похорону на журнал „Промінь" 5.00 дол.

Іван Дорош.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

Сидять зліва доправа: А. Керелюк, О. Даркович, З. Волох, І. Мушка, добр. Сенишин, М. Мандзюк, Л. Подольська, О. Самець. Стоять зліва доправа: Т. Іванюк, П. Крокош, М. Мех, С. Мула, М. Токарик, К. Мендзак, К. Ляшук, Т. Штепа, В. Савченко, М. Іванків, Г. Желем, М. Голюк, К. Мосійчук, М. Ковалик, М. Лазарович. Відсутні на фотографії є: А. Сидор, Н. Тріщук, І. Лошна, З. Кислиця, І. Заячковська, В. Василенко.

ОТТАВА, ОНТ.
Відділ ім. Л. Українки

Хоч в столиці Канади існує невеличка православна громада, тож і невеличкий є і відділ СУК, бо всього 26 членок, одначе відділ старається виконати свої обов'язки супроти своєї церкви морально — громадською і фінансовою допомогою, працює в напрямі поширювання і плекання української культури і мистецтва.

Так напр. за минулий 1966 рік відділ приготовив 2 обіди під час візитації Високопреосв. Архиепископа Михаїла, 1 обід для членів СУМК під час їхнього Окружного з'їзду, як також свято — Йорданську традиційну вечерю. Кожного тижня членки відділу чергуються при переведенні бінга. Під час доповіді п. сен. Гнатишин і п. П. Лазаровича доповіді і висвітлення фільму з подорожі по Україні, відділ влаштував чайне прийняття. Окреме чайне прийняття було влаштоване, на якому пані Рід — дружина посадника міста Оттави і пані Маршал — голова місцевого відділу Жіночої Ради наливали чай. В цьому часі також була випродаж печива і української кераміки.

Крім цих господарських обов'язків виконує ще таку працю. Веде вже започатковану бібліотеку і набуває для неї щораз більше книжок. Опікується і веде Недільну Школу. Допомагає відділові СУМК в переведенні їхньої програми. Відділ відбув 2 демонстрації писання писанок для молоді і старших. Для відсвяткування Сторіччя Канади наш відділ заплянував показ української історичної, народної ноші і модерного з вишивкою вбрання. В цей спосіб відділ хоче познайомити глядача з княжою київською державою, галицько - волинською державою, козацько - гетьманською державою, українською шляхтою та іншими визначними історичними постаттями, народною ношою 18—19 століття і пристосування народної вишивки до сучасного одягу. Завдання нелегке, тому відділ вже започаткував працю для виконання цього проєкту.

Відділ має також представниці до місцевого відділу КУК і до Жіночої Ради і почерез них співпрацює з цими організаціями.

Заряд відділу на 1967 р.: Голова — О. Самець, уступивша голова — І. Мушка, заступниці — М. Лазарович і М. Мех, фінан. секретарка — П. Крокош, рекорд. секретарка — Л. Подольська, кореспон. секретарка — З. Волох.

Комітети: Церковний — Г. Желем і М. Штепа; освітній — Н. Тріщук, З. Кислиця, В. Василенко, М. Іванків; народного мистецтва — І. Мушка; добродійний — К. Ляшук, К. Мендзак, М. Голюк; соціяльний — К. Мендзак; бібліотечний — О. Даркович, Е. Світуха; недільної школи — С. Сенишин (добр.), крамниця — М. Іванків і С. Сенишин, С. Мула. Представниці: До англомовної преси — І. Лошка, Жіночої Ради — М. Лазарович і Г. Прокопович, СУМК-у — М. Лазарович, до КУК — З. Волох і І. Мушка.

Ірина Мушка, уст. голова.

ФОРТ ФРЕНСЕС, ОНТ.
Відділ ім. Св. Анни

Річні збори відділу відбулись першого червня 1966 р. Присутніх було 12 членкинь. Голова т-ва Гиня Олійник відкрила збори молитвою, по цім членки заряу здавали звіти з праці т-ва за минулий рік.

З рік т-во відбуло 18 зборів. Членки брали участь у таких підприємствах як коляда на церкву, Йорданська Свята Вечеря, яка відбулась в читальні Просвіті. Т-во жертвувало на празник св. Юрія, членки почистили павука в церкві, купили золотий хрест до церкви та 20 ікон в різблених рамцях на різні церковні свята. Т-во дало одну учительку й одну помічницю до недільної школи, жертвувало книжки до церковної бібліотеки. Хор наших членок брав участь у концерті Шевченка і т-во улаштувало Свято Книжки. Т-во дало дарунки дітям на концерт св. Миколая і жертвувало на проєкт Сторіччя Канади для Союзу Українок Канади. Нашою працею ми помагаєм Читальні Просвіта з обідами, випродажем уживаних речей та інш. Членкині писали писанки, пекли традиційні печива на чаї, яких відбулось два за рік.

Членки нашого відділу працюють і в загально канадійських організаціях: Дали жертву на книжки для хворих у шпиталі, дарунки для всіх хворих на Різдво, жертви на Червоний Хрест, Інститут Сліпих і організацію Поборювання Недуги Рака. Членки разом з членами громади брали участь у Ст.

Джонс Амбулянс Лайф Сейвінґ демонстрації, давали працю і жертви на Дім для Старших у Форт Френсес. Подарували трофей — чаша св. Юрія студентові на музичний фестивал.

Заряд т-ва на 1966-67 рік: Голова — Марія Демянів, заступниця — Ґіня Олійник, рекорд. секретарка — Оксана Ковальчук, касієрка — Домка Долиний. Контрольна комісія — Ріта Багацька, Марія Кіцул, Аделя Марківська.

Оксана Ковальчук, секр.

ВАНКУВЕР, Б. К.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулись в неділю 4-го грудня 1966 р. в залі Українського Народного Дому. Предсідницею Зборів була голова Настя Воробець, секретарками — Лілія Митрук і Ольга Козловська. Звіти з річної діяльности т-ва здавали членки заряду.

Діяльність: Відбулось за рік 10 місячних зборів, 3 засідань заряду і комітетів, 9 вечорниць. Перед Великоднем відбувались вечорки писання писанок. Т-во улаштувало: стрічу Нового Року, 2 пущень з вечерою і забавою, весняний базар з вечерою, Йорданську Святу Вечерю, спільне свячене. Членки приготовили 4 обіди: на храм нашої громади, для священиків Місійної Ради, на Візитацію Архиєп. Андрея і День Українського Студента, 4 вечері — дві під час базару і на ювіл. Прот. А. Хруставки, 1 під час пров. зїзду Союзу Українок Канади. Т-во відсвяткувало роковини Лесі Українки програмою і чай, День Матері — концертовою програмою, чаєм і сумківці продавали квіти. Жін. т-во зайнялось виставкою нар. мистецтва на Тихо-океанський Виставці, весняний чай разом з пров. екзекутивою Союзу Українок на Б. К., продаж Великодного печива і писанок. Членки приготовили сніданок для дітей української і недільної школи під час св. сповіді. Т-во дало поміч церковній громаді під час їх пікніку, приготовило прийняття для Всеч. о. Д. Лучака. З нагоди Українського Дня заходом КУК прилучилось до приготовлення обіду. Відділ взяв активну участь в пров. зїзді Союзу Українок в Б. К. Т-во зайнялось виданням кухарської книжки у трьох накладах, яку виготовив спеціяльний комітет (5,000 прим.). Комітет відвідування хворих відвідує шпиталі і доми. При т-ві існує сестрицтво (Комітет), яке доглядає порядку в церкві. Т-во співпрацює з КУКанади, є членом Ванкуверської Жіночої Ради. За минулий 1966 рік т-во збагатилось 6 новими членами.

Фінансовий стан: Осталось в касі з 1965 р. — $516.58, приходи 1966 — $5.316.71. розходи — $4,011.30, в касі осталось $1,821.99.

Заряд т-ва на 1967 рік: Голова — Настя Воробець, уступаюча голова — Софія Ясенчук, заст.: Оля Кіндрачук, Настя Фігуш, Марія Наконечна, рек. секретарка — Лілія Митрук, касієрка — Дора Кук, кореспо. секретарка — Марія Богдан. Референтки комітетів: господиня — Параскевія Стедюк, сестриць — Анна Гуцуляк, народного мистецтва — Ольга Кіндрачук. Провідниця молодшого СУМК — Марія Романюк, референтка журнала „Промінь" — Докія Масцюх, представниця до льокальної Жіночої Ради — Василина Москаль, Марія Полонич, Анна Бойчук, Оля Козій. Соціяльний комітет — голова Вас. Москаль, предст. до КУК — Настя Воробець, відвідування хворих — Катріна Пурич і Марія Костюк. Освітній комітет: Марія Вакалюк, Павліна Клюкевич, від квітів у церкві — Марія Вакалюк і Іванна Твердун, архіву — Люба Кут. Контрольна комісія — Калина Гузик, Марія Ахтимійчук, Славка Шумий.

Заряд сповнив свій повний буджет до централі Союзу Українок Канади.

Лілія Митрук, секр.

ВИНДЗОР, ОНТ.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого т-ва ім. Лесі Українки відбулися 29 листопада, 1966 р. в церковній залі Св. Володимира. Предсідницею зборів була добр. Л. Боднарчук, секретарювала пані І. Римар і звіт діяльности за рік 1966 дала рек. секр. пані М. Сенайко.

За рік 1966 товариство відбуло річні збори, 9 місячних зборів, і 7 засідань заряду. Товариство приготовило обіди на Йордан, Великодне свячене для піонерів вечерю, на візитацію Владики Михаїла, обід на площі Київ під час пікнику, вечерю під час СУМК забави „Геловін" танець.

Членки прилагодили 4 „сморбезборґ", двоє на пущення, Новий Рік і організували одну забаву.

З освітньої праці: улаштовано 1 концерт Лесі Українки, де вшановано почесних членок і вручено їм грамоти. Новим членкам вручено відзнаку смолоскип. Писання писанок через п'ять тижнів перед Великоднем, де мали виклади про писання писанок, висвітлення фільми і давали нагороди. В час весняного чаю мали бесіднищу і виставку українського мистецтва. Свято Книжки відбули концертом, виставa книжок і проведено збірку на „Промінь". Всі вечерки закінчувались перекускою. Т-во дало дарунок пані В. Бейлис, яка виїжджала з Виндзору; придбало чайних горнят і підставок; відбулась Різдвяна вечеря для членок, базар „шавер" з перекускою і випродаж уживаних речей.

Членки дали перекуску в час прийняття для дост. судді Соломона; закінчення сезону перед літніми вакаціями; започатковано Молодший СУМК і помагали старшим і молодшим сумківцям. Товариство дало жертви на слідуючі цілі: $1,200.00 жертва і $925.00 з обідів передали на льокальну церкву; $63.48 і $13.25 значки М. Б. на журнал, $25.00 на Музей СУК в Торонто; $20.00 організаційний фонд СУК; і $60.00 на проєкт Союзу на 100-річчя Канади.

Заряд т-ва на 1967 р.: Уступ. голова — Оля Торошенко, голова — Мирослава Телеґа, заступниці — Анна Ранівська і Лидія Лист, рек. секр. — Марія Сенайко, кор. секр. — Іванна Римар, касієрка — Анна Момотюк. Контр. комісія — О. Торошенко, Доця Лазарович ,Юстина Петришин.

Референтки: Освіти Л. Боднарчук (добр.), бібліотеки — О. Торошенко, журнала — Анна Панчук, мол. СУМК-у — М. Строкан, А. Король. Л, Боднарчук, Н. Кравець; стар. СУМК-у — В. Костинюк, Д. Кузик; карток повідомлень — Н. Загарія, випозич. посуду — М. Кушнір, А. Свинтак; соціял. — Е. Загарія, Д. Лазарович, А. Луцишин; мистецтва — М. Карпинець, І. Римар; випродаж — Г. Панчишак, А. Андріяш, А. Ранівська,М . Прокопчук; телефонів — Г. Панчишак, С. Друль, М. Старух, А. Андріяш; опікуни хворих — М. Карпенець, А. Соляк; КУК — О. Торошенко; ком. 100 КУК — І. Римар; Консументи — М. Прокопчук, К. Лейн; бінґо — С. Друль, А. Король; пред. Етн. Ґруп — І. Римар; Жін. Рада — В. Костинюк, М. Кушнір; писання писанок — М. Строкан, М. Вахна, А. Момотюк, К. Лейн, Д. Дмитрів, О. Торошенко, Н. Кравець; учительки недільної школи — М. Вахна, М. Строкан, Л. Боднарчук, В. Костинюк, української школи — М. Строкан, Л. Лист, О. Торошенко, Л. Боднарчук.

І. Римар, секр.

ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори відділу відбулись вечером 22 січня 1967 р. в залі Товариства Просвіта при участи 37 членок. Збори відкрила голова пані Розалія Баран молитвою. Хвилинною мовчанкою вшановано членок, що відійшли у вічність. Предсідницею зборів була пані Александра Тацюн — секретарювали пані Анна Віктова і Броніслава Зілінська.

Обширний звіт з діяльности т-ва в 1966 році дала голова пані Розалія Баран. Вона підкреслила, що з фінансового боку т-во мало великі успіхи завдяки добрій кооперації та посвяті членства. Наше т-во закупило до новоперебудованої Читальні Просвіти речі до кухні на суму $3.000.00, а других $3,000.00 передало т-во на руки голови Товариства Просвіти п. Василеві Сторожукові на сплату будинку. Про це була появилась новинка в англомовнім місцевім журналі „Таєм" разом із знимкою церемонії відкриття. Пані Баран подякувала членкам за їх щиру працю та добру кооперацію.

По цім слідували звіти секретарки, касієрки, фінансової секретарки та ріжних комітетів заряду. Всі звіти виказували взірцеву пророблену працю, старанно опрацьовані. Контрольна комісія дала оцінку праці зарядові і членству, а уступаючому зарядові висловила вотум довіря.

Номінаційна комісія предложила склад заряду т-ва на 1967-мий рік: Голова — Розалія Баран, заступниці — Анна Віктова і Анета Морфей, рекор. секретарка — Александра Тацюн, англомовна секр. — Катерина Грецек, фінанс. секр. — Стефанія Павчук. Контрольна комісія — Розалія Андрус, Марія Олійник і Юстина Миколяк. Комітет мистецтва, літературний і програмовий — Александра Тацюн, Розалія Андрус, Анна Морфій, Надя Люба. Комітет забав: Ріта Солима, Марія Задорожна, Франка Руснак. Комітет господарський — Марія Грицишин і Марія Ландяк, помічниці до кухні: Параскевія Балабан, Михайліна Ваховська, Анна Ґреф, Марія Охітва, бінговий комітет: Лі Костишин, Анет Морфей, Анна Данилик. Представниці до КУК: Александра Тацюн, Анна Віктова, Анна Данилик. Телефонічний — Ґеня Вирстюк і Галина Лилик. Відвідування хворих: пані Кошнірик і пані Шанасей. По зборах членки подали перекуску під час якої відбулась товариська гутірка.

А. Тацюн, секретарка.

СІРКО, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори жіночого т-ва відбулися в Народнім Домі 6-го листопада 1966 р. Голова пані Д. Куцак відкрила збори молитвою. Секретарка пані Домка Чоботар прочитала звіт діяльности.

За рік відбулось 6 місячних зборів. Членки улаштували одно бінго, найняли Богослуження за померлих членок, приготовили обід на празник та окружний з'їзд Союзу Українок Канади, який відбувся в нашій місцевості .

Т-во жертвувало на місцеву церкву, на журнал „Промінь", на організаційний фонд Союзу, на проєкт Сторіччя Канади і сповнили свій буджет до централі Союзу Українок Канади.

Приходи в 1966 р. — $434.16, розходи — $388.18, в касі осталось — $45.00.

Заряд т-ва на 1967 р.: Голова — Дж. Куцак, заступниця — Анна Качуровська, секретарка рекордова і кореспонденційна — Домка Чоботар, касієрка — Елена Чоботар, секретарка фінансова — Лиліян Чиривайко. Контрольна комісія — Дора Меленко і Василка Чиривайко. Сестриці — Марія Бойчук і Анна Качуровська.

Д. Чоботар, секретарка.

ЄЛОВ КРІК, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого товариства відбулися 15-го грудня, 1966 року. Членок присутних було 17. Голова, пані Маруся Войціхівська, яка була предсідницею, відкрила збори молитвою, дала звіт річної діяльности товариства і склала щиру подяку всім членкиням за їх кооперацію, що так гарно сходилися і спільно працювали. Пані Ольга Стельмащук прочитала звіт сестрищь. Діяльність товариства була досить активна. В протягу року товариство відбуло 5 місячних зборів і 7 засідань заряду і комітетів. Влаштовано Спільне Свячене, один раз пирогове, пущення, відсвяткували День Матері концертом і читанням реферату. Членки займалися приготуванням страв і прийнять на 7 весіль, видали 2 обіди, 3 перекуски, і 2 вечері. Відбули дві забаві з танцями і 4 похоронні перекуски. Мали випродаж домашнього печива і писанок. Членки привітали голову СУК як також мали прощальний вечерок для 3 членок.

Товариство жертвувало на місцеву церкву $204.35, а на Народний Дім $1,278.60. Висилали картки і квіти хворим членкам до шпиталю. Мали маленьку розігравку на кожних зборах, яка за рік принесла для товариства поважну суму грошей. Товариство сповнило свій буджет до централі.

Касієрка, пані Анна Липчук прочитала фінансовий звіт: з року 1965 осталося в касі — $969.20, приходи в 1966 році — $2,512.58, розходи — $2,484.84, в касі осталося — 996.94.

Заряд т-ва на рік 1967: Голова — Маруся Войціхівська, заст. голови — Анна Пасішник, секретарка — Ева Драпак, фінансова касієрка — Анна Липчук, Контрольна комісія — Анна Войціхівська, Докія Кіндрачук і Анастасія Спелей. Референтки: здоров'я — Анна Войціхівська, господарства — Анна Дорош, освіти — Марія Зіп. Комітети: господині до церкви: Ольга Борса, С. Никіфорук і Марія Зіп. Господині до посуду: Зоська Зіп, Анна Олексин, Михайліна Бальон. Господині до обіду і перекуски: Д. Кіндрачук, С. Семенюк, Анна Костюк, і Наталка Ґриба.

Ева Драпак, секретарка.

ІНСІНҐЕР, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори т-ва відбулися в домі пані Ліни Кирилюк в грудні 1966 р. Збори відкрила голова т-ва Настасія Молдован, яка також зложила подяку членкам за добру співпрацю. Звіти з діяльности т-ва здавали членки заряду.

За рік т-во відбуло 7 місячних зборів і одно засідання заряду. Т-во улаштувало один базар, членки під час Різдва ходили колядувати ,приготовили обід на храм, членський різдвяний вечерок, прощальний вечерок для Всеч. о. і добр. Пуків, членки приготовили одно пущення, прибирають в церкві і удержують там порядок. Комітет відвідував хворих у шпиталі.

Заряд т-ва на 1967 рік: Голова — Настасія Молдован, заст. голови — Мокрина Крикливець, рекор. секретарка — Василина Козак, касієрка — Софія Николаїв. Контрольна комісія — Ліна Крикливець і Василина Козак. Відвідувачки хворих — Савеля Копан і Мокрина Крикливець, референтки: Катерина Зучкан і Савеля Копан. Сестриці — пані Максимюк, пані Руснак, і Р. Копан, референтка журнала „Промінь" — Р. Копан.

Р. Копан, прес. реф.

ВІННІПЕҐ

Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 14 грудня 1966 р. в залі Катедри Пресв. Тройці. Предсідницею зборів була пані А. Павлик, секретаркою Анна Вахняк. Членки заряду і комітетів звітували з цілорічної діяльности.

Праця в нашім т-ві поділена на різні комітети. За минулий рік відбулось 10 місячних зборів, одні річні й около 50 засідань ріжних комітетів. Найбільшу частину часу й уваги товариство присвячує на культурно - моральне виховання молоді й клопочеться її майбутнім. Товариство докладає усіх старань, щоб затримати молодь українською, настоює на своїх членок, щоб в їх домах розговірна мова була українською. Наші членки навчають в недільній і українській школі та опікуються дитячим садочком, клопочуться шкільним персоналом, учителями та фінансами для школи. До української школи учащає 92 дітей. Т-во опікується молодшим відділом СУМК і дає фінансову піддержку старшому відділові СУМК. Виховниками сумківців були Всеч. о. В. Слюзар, пані Ангелина Павлик, пані Ольга Завісляк, добр. Ольга Філь і п. Я. Острижнюк.

Жіноче т-во проводить успішну освітню працю. Відсвятковано роковини Лесі Українки добірною програмою, доповідь виголосила добр. Галина Слюзар. Архимандрит Іов Скакальський промовляв на тему „Подорож до Святої Землі". Пані А. Василюк росповідала про свою подорож до Европи. Д-р Із. Глинка промовляв на тему „Дещо з домашньої політики" і адвокат Сергій Радчук дав доповідь про „Спадкове право і завіщення". Свято Книжки відбулось спільно з Товариством Українців Самостійників з виставкою українських книжок і концерговими точками. Гостем-промовцем був проф. Ярослав Розумний. Прихід з цієї імпрези передано на видання „Історії Українців Канади". Т-во відсвяткувало 25-річчя відділу. На цім святі відзначено три основательки т-ва за їх безперервну працю в т-ві та зарядах через 25 років — Ангелину Павлик ,Теодору Гавриспшин і Ольгу Завісляк, як також відзначено 6 членок грамотами за постійну приналежність до Союзу Українок Канади за їх 25-річну працю в т-ві.

Наша членка очолює працю при Червонім Хресті всіх православних церков у Вінніпезі. Т-во входить в склад Вінніпезького відділу КУК і Вінніпезької Жіночої Ради, де виконує свої обов'язки почерез своїх представниць. Комітет від хворих відвідує членок по шпиталях і домах та дає їм скромні подарунки. Т-во дає на нев'янучий вінок померлої членки, або висилає квіти співчуття родині. Добродійний комітет відвідує доми старших людей в День Подяки і дає овочі, а в день св. Миколая відвідує хворих і немічних членок по домах.

Т-во перепрвовадило весняний базар, весняний і осінний чай і чайне прийняття під час провінц. з'їзду спільно з іншими відділами у Вінніпезі. Наші членки приготовляють обіди для громади, коли на це заходить потреба.

Фінансовий звіт: Перенесено з 1965 р. — $1,547.36, приходи в 1966 р. — $5,947.06, розходи в 1966 р. — $6,314.73, в касі осталось $1,240.69. Т-во за рік дало таку фінансову поміч: На Катедру Пресв. Тройці — $2,765.76, на оселю Веселка — $100.00, на Колегію Св. Андрея — $100.00, на журнал „Промінь" — $25.00, до централі Союзу Українок Канади — $100.00, для СУМК — $25.00.

Заряд т-ва на 1967 р.: Голова — добр. Оля Філь, уступаюча голова — Марія Марко, заступниці голови — К. Крепякевич, М. Анонійчук, І. Бугера, рекорд. секретарка — Г. Богонос, кореспо. секретарка — А. Назаревич, фінанс. секретарка — Е. Соломон, касієрка — Ев. Карпяк. Контрольна комісія — Г. Бабій, Н. Шеремета, О. Шарган.

Референтки: мистецтва і музею — А. Стахурська, архіву — Т. Гавриспшин, преси — Е. Білич, журнала „Промінь" — А. Сарчук, членства — Е. Василишин і С. Ковальчук, ґардероби — М. Монастирська, репрезент. до Вінніпезької Жіночої Ради — Е. Соломон і О. Ярема, до КУК. — Р. Кондра, А. Павлюк і А. Вахна, Червоного Хреста — М. Левицька і м. Ґурінов. Комітети — подаємо лише голови: Молодшого СУМК-у — О. Завісляк, української школи — А. Павлик, освіти Г. Слюзар (добр.), підприємств — П. Ігнаш, відвідування хворих — Л. Школьна, телефонів — М. Карасевич, господинь — Т. Меленик, до катедрального заряду — М. Марко і М. Симчич.

Анна Вахна, секретарка.

Літне убрання для дівчини, біле або кремове полотно, може бути лянне. або інше.

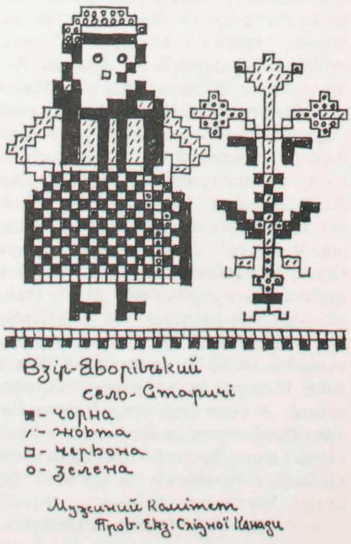

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Голубці з мясом

Потрібно на 4 особи: 1 головка капусти, 1 ф. свинини, 6 ложок рижу, 2 цибулі, 3 - 4 помідори, 1 ложка товщу.

Обчистити головку капусти, викроїти в головці кругло качан і кинути на кипячу воду. Нехай покипить доки не змякнуть листки. Тоді вийняти її з окропу, обсунути з неї верхні, вже мякі листки і вкинути знов на воду, щоб покипіло. Повторити це аж поки не обвариться аж до середини. Присмажити ясно дві цибулі на товщі. Окремо обварити риж, процідити і сполокати зимною водою. Коли прохолоне, вимішати з меленим мясом, цибулею, сіллю до смаку. Виложити посудину осередками з капусти. З кожного листка стяти твердий хребет, більші листки ділити на половину. Завивати тепер мясо в листки й укладати їх тісно в посудині. Розварити помідори, перетерти їх через сито, посолити і кипячим залити голубці. Накрити і варити в печі около дві години.

**
*

Торт маковий

1 склянка цукру, 1 склянка сухого маку (змолоти), 4 унції мігдалів (меленних без шкірки), 8 середньої величини яець, сік з ½ цитрини. Жовтки розтираємо з цукром і соком з цитрини, осібно збиваємо білки, мак змішуємо з мігалами.

До жовтків додаємо, на переміну збиті білки та мак з мігдалами. Вимішуємо легко ложкою, викладаємо у форму змащену з боків маслом а на дно кладемо восковий папір. Ставимо в духовку, яка повинан мати температуру 350 Ф. на приблизно одну годину, (аж відстане з боків).

Крем до перекладання торта

1 склянка цукру мучки (айсін сюгар), 4 ложки масла, 4 ложки ананасів (посічених з консерви), 4 унції мігдалів (без шкірки мелених).

Масло з цукром добре втерти, відтак вимішати з ананасами й мігдалами, цією масою переложити торт.

Склиця

¼ склянки жовтого цукру, 2 ложки води, 3 ложки масла. Усі складники дати до посуду, повинно кипіти дві хвилини. Полити торт.

**
*

Рабарбарова шарльотка

1 ложка желятини, ¼ горнятка зимної води, 3 горнятки рабарбару, покраяного на пів цалеві кусники, ½ горнятка води, 1 горнятко цукру, ½ ложечки ванілії, ¼ ложечки мігдалового екстракту, ¾ горнятка солодкої сметанки (до вбивання).

Намочити желятину у воді. Змішати рабарбар, воду і цукор. Варити на легкім вогні, аж рабарбар змякне. Це забере яких 15 мінут. Для кращого кольору рабарбар повинен бути червоного роду. Додати розмочену желятину до гарячого рабарбару і добре розправити. Домішати ванілію і мігдаловий екстракт. Застудити. Коли маса починає стинатися, домішати вбиту на піну сметану (дуже свіжа сметанка, добре не вбивається). Виложити в форму легким тортом (спондж) або андрутами (ваніла вийферс), а на верх дати рабарбарову масу. Застудити.

До цього припису можна теж домішати трохи свіжих суниць або прикрасити верх суницями перед поданням на стіл.

Символичний дарунок нашим дітям на 100-ліття Канади

„Як і пісні ані гри нашої не послухає, то дай йому понюхати оце зілля".
(За Галицько-Волинським Літописом).

Недавно провінціяльна екзекутива Союзу Українок Канади в Манітобі, видала оригінальну книжечку як символічний дарунок українських матерей своїм дітям в пам'ять святкування 100-літнього ювілею Канади. Книжечка ця, що в підзаголовку називається „Євшан зілля", трактує про ті українські рослини-квітки, що їх принесли з собою наші поселенці разом з своїми традиціями, вірою, піснями, звичаями в країну свого поселення — Канаду. Автор, любитель природи М. Боровський, як пише, перейшов уздовж і поперек наш „Норт Вінніпег" і прослідив, що наші пані господині, що так люблять заквітчувати свої городці та квітники, крім загально відомих квітів, плекають там і суто свої старо-краєві квіти та пахучі, лічничі і інші зілля. Автор веде нас вулицями півн. Вінніпегу, заглядає в садиби наших людей і показує Вам оті дива-чуда по городцях, що їх вже 75 літ плекають наші сестри, мами, бабуні і часто по старокрайовому їх використовують. Книжечка вміщує десятків таких крайових рослин, що деякі з них мають нашу національну наукову назву. Багато рослин подано з світлинами. Передмову в англійській мові написала пані О. Войценко. Автор, пропонує, щоб в ювілейному році Канади та в пам'ять 75-ліття поселення тут українців, згадані ним рослини-квітки вмістити в Асинібойн парку, як скромний дар українців для збагачення його флори, а в дальшому і започаткувати Ботанічний Сад у Вінніпегу.

Приїжджайте на крайовий з'їзд складових організацій
Союзу Українців Самостійників
в днях 14, 15, 16 і 17-го липня 1967 р. в Торонто.

P 9F
MALANCHUK MRS N JAN 68
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

The Canadian Bill Of Rights

AN ACT FOR THE RECOGNITION AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS. STATUTES OF CANADA 1960, 8-9 ELIZABETH II, CHAPTER 44, ASSENTED TO 10th AUGUST 1960.

Part I

BILL OF RIGHTS

1. *It is hereby recognized and declared that in Canada there have existed and shall continue to exist without discrimination by reason of race, national origin, colour, religion or sex, the following human rights and fundamental freedoms, namely,*

a) *the right of the individual to life, liberty, security of the person and enjoyment of property, and the right not to be deprived thereof except by due process of law;*

b) *the right of the individual to equality before the law and the protection of the law;*

c) *freedom of religion;*

d) *freedom of speech;*

e) *freedom of assembly and association; and*

f) *freedom of the press.*

2. *Every law of Canada shall, unless it is expressly declared by an Act of the Parliament of Canada that it shall operate nothwithstanding the Canadian Bill of Rights, be so construed and applied as not to abrogate, abridge or infringe or to authorize the abrogation, abridgment or infringement of any of the rights or freedoms herein recognized and declared, & in particular, no law of Canada shall be construed or applied so as to*

a) *authorize or effect the arbitrary detention, inprisonment or exile of any person;*

b) *impose or authorize the imposition of cruel and unusual treatment or punishment;*

c) *deprive a person who has been arrested or detained*

(i) *of the right to be informed promptly of the reason for his arrest or detention,*

(ii) *of the right to retain and instruct counsel without delay, or*

(iii) *of the remedy by way of habeas corpus for the determination of the validity of his detention and for his release if the detention is not lawful;*

d) *authorize a court, tribunal, commission, board or other authority to compel a person to give evidence if he is denied counsel, protection against selfcrimination or other constitutional safeguards;*

e) *deprive a person of the right to a fair hearing in accordance with the principles of fundamental justice for the determination of his rights and obligations;*

f) *deprive a person charged with a criminal offence of the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a fair & public hearing by an independent and impartial tribunal, or of the right to reasonable bail without just cause; or*

g) *deprive a person of the right to the assistance of an interpreter in any proceedings in which he is involved or in which he is a party or a witness before a court, commission, board or other tribunal, if he does not understand or speak the language in which such proceedings are conducted.*

3. *The Minister of Justice shall in accordance with such regulations as may be prescribed by the Governor in Council, examine every proposed regulation submitted in draft form to the Clerk of the Privy Council pursuant to the Regulations Act and every Bill introduced in or presented to the House of Commons, in order to ascertain whether any of the provisions thereof are inconsistent with the purposes and provisions of this Part and he shall report any such inconsistency to the House of Common at the first convenient opportunity.*

4. *The provisions of this Part shall be known as the Canadian Bill of Rights.*